

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра німецької філології

На правах рукопису

БОЖИК ДАНИЛО МИХАЙЛОВИЧ

**ВЕРБАЛЬНІ ТА НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ
ЮРИДИЧНОЇ ТЕМАТИКИ У НІМЕЦЬКОМОВНОМУ
КРИМІНАЛЬНОМУ КІНОДИСКУРСІ**

Спеціальність «035 Філологія»
Освітньо-професійна програма «Мова і література (німецька). Переклад»
Робота на здобуття освітнього ступеня «МАГІСТР»

Науковий керівник:

ЛИСЕЦЬКА НАТАЛІЯ ГРИГОРІВНА,
професор кафедри німецької філології,
кандидат філологічних наук, доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № 5
засідання кафедри німецької філології
від «02» листопада 2023 р.

В. о. завідувача кафедри
доц. Рись Л. Ф.

Луцьк 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	8
1.1. До питання вербальних та невербальних засобів вираження юридичної тематики у науковій літературі.....	8
1.2. Можливості вивчення і представлення юридичної тематики.....	17
1.3. До поняття кримінального кінодискурсу.....	24
1.4. Методологія та методика дослідження вербальних та невербальних засобів вираження юридичної тематики німецького кримінального кінодискурсу.....	27
Висновки до Розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2. ВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕМАТИКИ У НІМЕЦЬКОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ КІНОДИСКУРСІ.....	32
2.1. Характеристика обраних кінофільмів.....	32
2.1.1. Серіал «Glauben»	32
2.1.2. Фільм «Der Fall Collini».....	33
2.1.3. Фільм «Hannah Arendt».....	34
2.1.4. Серіал «Der Pass».....	35
2.2. Аналіз вербальних засобів вираження юридичної тематики у німецькому кримінальному кінодискурсі.....	36
2.2.1. Серіал «Glauben»	36
2.2.2. Фільм «Der Fall Collini»	44
2.2.3. Фільм «Hannah Arendt»	47
2.2.4. Серіал «Der Pass»	49

2.3. Характеристика юридичного кінодискурсу на основі досліджених кінострічок.....	51
2.3.1. Ритуальність.....	52
2.3.2. Питально-відповідна форма.....	53
2.3.3. Полілогічність.....	54
2.3.4. Офіційно-діловий стиль, поєднаний із розмовним.....	54
Висновки до Розділу 2.....	55
РОЗДІЛ 3. НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕМАТИКИ У НІМЕЦЬКОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ КІНОДИСКУРСІ.....	57
3.1. Аналіз невербальних засобів вираження юридичної тематики в діалогах представників юридичної та правоохоронної сфери	57
3.1.1. Серіал «Glauben»	58
3.1.2. Серіал «Der Pass»	62
3.2. Аналіз невербальних засобів вираження юридичної тематики в діалогах між учасниками судового процесу.....	64
Висновки до Розділу 3.....	71
ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76

ВСТУП

Німеччина має багату кінематографічну спадщину, в тому числі кримінальні фільми, які часто характеризують особливим стилем та підходом до теми злочинності. Німецький кримінальний кінодискурс охоплює різноманітні аспекти, від детективного кіно та трилерів до соціальних драм та експериментальних робіт. Кримінальні кінострічки дають змогу досліджувати моральні дилеми, конфлікти і правові питання.

У німецькомовному кіно юридичні кінотвори передають тонкі деталі юридичного мовлення. Вербальні засоби дають змогу глядачам занурюватися в світ юридичних процесів, розуміти їх складність та важливість. Юридичні терміни, адвокатські аргументи та судові діалоги якісно впливають на вираження суті конфлікту. Невербальні елементи застосовують для підсилення сюжету, розкриття персонажів та для ілюстрування роботи працівників судової сфери, доповнюючи вербальні аспекти.

Актуальність роботи зумовлена необхідністю дослідити, як вживання вербальних та невербальних засобів впливає на сприйняття юридичних аспектів у кіно. Кіно, як форма мистецтва, надзвичайно ефективно використовує як вербальні, так і невербальні засоби для створення емоційно насичених образів та сцен. У контексті юридичних аспектів це особливо важливо, оскільки це може визначити сприйняття глядачем юридичних ситуацій, конфліктів та етичних дилем.

Метою роботи є виявлення вербальних та невербальних засобів виразності, які застосовують в німецькомовному кінодискурсі для представлення юридичної тематики.

Досягнення цієї мети передбачає розв'язання конкретних завдань:

- 1) розглянути основні підходи до вивчення вербальних та невербальних засобів вираження в юридичній тематиці у науковій літературі;
- 2) проаналізувати різні підходи до дослідження та представлення

- юридичної тематики у мовознавстві та кінематографії;
- 3) визначити ключові аспекти кримінального кінодискурсу, зокрема, його основні риси та можливості дослідження у мовознавстві;
 - 4) вивчити сценарії та діалоги обраних фільмів, ідентифікувати та класифікувати вербальні елементи;
 - 5) провести аналіз невербальної складової діалогів, ідентифікувати невербальні елементи та їх роль у сприйнятті юридичного кінодискурсу.

Об'єкт нашого дослідження – це німецькомовний кримінальний дискурс сучасних серіалів та фільмів.

Предметом дослідження є вербальні та невербальні засоби вираження юридичної тематики у німецькомовному кримінальному кінодискурсі.

Матеріалом дослідження є діалоги, мова жестів, міміка, експресія обличчя, операторські прийоми та візуальні ефекти в обраних німецькомовних кінофільмах, що висвітлюють юридичну тематику в рамках кримінального кінодискурсу.

До списку обраних нами кінотворів входять: серіал «Glauben» (2021), режисер Д. Прохаска; фільм «Der Fall Collini» (2019), режисер М. Кройцпайнтнер; фільм «Hannah Arendt» (2012), режисер М. Тротта; серіал «Der Pass» (2019), режисер С. Босс.

Теоретичною основою для роботи слугували наукові праці відомих зарубіжних дослідників: А. Мехрабіана, Е. Холла, Дж. Остіна, Р. Бердвістела, П. Екмана, С. Дака, М. Кнапа, Л. Пайрато, С. Німаєра, У. Зольманна, О. Мюллера. Серед вітчизняних науковців, основою для роботи були праці таких мовознавців: С. Застровської, Л. Солощук, Ю. Сороки, Ю. Лободи, О. Доценко, О. Просяної, А. Головінової.

Методика дослідження зумовлена метою та завданнями роботи, своєрідністю її об'єкта, предмета та фактичного матеріалу. У магістерській роботі застосовано такі методи: контент-аналіз, якісний аналіз тексту,

дискурсний метод, описовий метод, індуктивний метод та метод спостереження.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що робота спрямована на вивчення не лише вербальних, але й невербальних засобів вираження в контексті юридичної тематики в німецькомовних кримінальних фільмах. Такий інтегрований підхід уможливорює отримання більш повного розуміння способів, якими різні мовні та немовні елементи взаємодіють для передачі тематики і атмосфери.

Крім того, дослідження концентрує увагу саме на представленні юридичної тематики, що робить його унікальним у контексті вивчення кінодискурсу.

Теоретичне значення дослідження полягає в тому, що воно розширяє наше розуміння мовознавчого аспекту кінематографу та сприяє розвитку наукового розуміння взаємодії вербальних та невербальних засобів у контексті кримінального кінодискурсу.

Практична цінність полягає у тому, що результати дослідження можуть бути застосовані для поглибленого вивчення прагматичних аспектів мовлення, зокрема в контексті, де вербальні та невербальні елементи взаємодіють у створенні юридичного контексту.

Апробація результатів та публікації. Основні положення і результати дослідження обговорено на XVII Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» 16–17 травня 2023 року, ВНУ імені Лесі Українки. Опубліковано тези під назвою «Вербальні засоби вираження юридичної тематики у німецькомовному кримінальному дискурсі» та фахова стаття у журналі категорії Б «АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» на тему: «Вербальні засоби вираження юридичної тематики у німецькомовному кримінальному дискурсі». Крім того, результати роботи обговорювалися на засіданнях

проблемної групи «Актуальні питання лінгвістики та транслятології».

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних теоретичних джерел. Загальний обсяг магістерської роботи складає 84 сторінки; обсяг основного тексту – 75 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. До питання вербальних та невербальних засобів вираження юридичної тематики у науковій літературі

Традиційно основним засобом передачі інформації більшість вчених називають мовлення, природну звукову мову, тобто систему фонетичних знаків, що включають лексичний та синтаксичний принципи. У процесі контактів за допомогою мовних висловлювань можуть одночасно обговорюватись проблеми сьогодення, минулого та майбутнього, що неможливо зробити при застосуванні лише невербальних засобів спілкування [1].

Вербальні та невербальні засоби вираження в мові є основою будь-якого спілкування. Вербальні засоби вираження включають слова, що застосовують в мовленні. Невербальні засоби вираження включають жести, міміку, позу, зоровий контакт, дотик та інші сигнали, що передають інформацію про наше ставлення та емоції [24].

При цьому до засобів невербальної комунікації належать зовнішній вигляд співрозмовників, що сприймається і впливає безпосередньо на мовні наміри, і виразні рухи людини, як важливе доповнення мовної комунікації, що сприяє більш повному та точному розкриттю змісту її вербального компонента [31].

У процесі комунікації, окрім слухового каналу, задіюються також інші канали обміну інформацією (зорові, нюхові та ін.). Надходження невербальної інформації від відправника по різних каналах та її декодування за допомогою численних систем психічного відображення дає підстави вважати, що в сукупності та сама інформація, отримана за допомогою різних каналів, може бути достовірнішою [36, с. 42–43].

Вербальні засоби вираження в мові можуть застосовувати для передачі інформації, вираження думок та почуттів, а також для спілкування та взаємодії з

іншими людьми. Одним з важливих елементів вербальної комунікації є словниковий запас мовця, тобто слова, які застосовують для передачі інформації. Набір слів кожної людини може відрізнятися в залежності від культури, вікових груп, соціальної групи тощо [53].

Невербальні засоби вираження в мові можуть вживати для передачі більш точної інформації про наше ставлення та емоції. Наприклад, міміка та жести можуть передавати емоції, такі як радість, гнів, страх або незадоволення. Зоровий контакт відображає наше ставлення до співрозмовника, а дотик може передати певну емоційну підтримку чи налякати [52].

Деякі приклади невербальних засобів вираження в мові включають такі елементи [75]:

Міміка обличчя:

- *Lächeln* (посмішка)
- *Stirnrunzeln* (нахмуреність)
- *Augenrollen* (закочування очей)
- *Augenbrauen hochziehen* (підняття брів)

Жести:

- *Winken* (помах рукою)
- *Zeigen* (вказування)
- *Umarmen* (обійми)
- *Kopfnicken* (кивок головою)

Пози тіла:

- *Aufrecht stehen* (стояти прямо)
- *Schultern hängen lassen* (опустити плечі)
- *Hände in die Hüften stemmen* (покласти руки на стегна)
- *Arme verschränken* (скласти руки на грудях)

Тон голосу:

- *Laut sprechen* (говорити голосно)

- *Flüstern* (шепотіти)
- *Betonen* (наголошувати)
- *Schnauben* (хмикати)

Рухи тіла:

- *Gehen* (йти)
- *Tanzen* (танцювати)
- *Hüpfen* (стрибати)
- *Klatschen* (плескати в долоні)

Правильне застосування вербальних та невербальних засобів вираження є важливим для ефективного спілкування. Ці засоби можуть впливати на те, як нас сприймають інші і на нашу здатність досягати цілей в мовленні [2].

Вербальна комунікація – це тип спілкування, який тримається на лексичних одиницях, тобто словах. Даний приклад взаємодії може набувати усного виду – мовленнєве спілкування, та письмового виду – текстове поширення інформації. Успішна вербальна комунікація у своїй більшості покладається на те, наскільки комунікатор володіє ораторським мистецтвом [29].

Науковці, які досліджують теорію комунікації, виділяють, перш за все, дві форми вираження вербальної комунікації. Це діалог та монолог. Якщо дві особи ведуть розмову і обмінюються думками, висловлюваннями, то мова йде про діалог. Потрібно зазначити, що діалог – це саме про реакцію на запит співрозмовника, про спонукання до розмови, про природню відповідь. Саме тому популярною є думка, що діалог – це основна, першочергова модель мовної комунікації [10].

Фахівці з комунікації виділяють такі типи діалогу:

- інформативний, він зазвичай містить запитання та відповіді і має за мету надання інформації;
- прескриптивний, що включає спонукання, обіцянку, прохання або відмову виконати якийсь запит;

- передача думок, що є комунікацією з дискусійним відтінком між комунікантами з однаковим рівнем компетенції;
- святковий, що є комунікацією співрозмовників із обов'язковим залученням емоцій або інформаційно не зумовлена, але інтелектуальна розмова [47].

Дослідження в області вербальних та невербальних засобів вираження в мові проводились у багатьох наукових дисциплінах. Результати цих робіт дають змогу краще розуміти способи, якими люди спілкуються один з одним.

Основним джерелом для дослідження вербальних засобів вираження у мові є лінгвістика, яка вивчає мову як систему знаків та їхні взаємовідносини. Для дослідження конкретних аспектів вербальних засобів вираження застосовують різноманітні методи, зокрема аналіз тексту, лексико-семантичний аналіз, корпусний аналіз, аналіз діалектів та інших мовних варіантів, експериментальні методи тощо. Загальні підходи до дослідження вербальних засобів вираження можна знайти в книгах та статтях з лінгвістики, таких як «Лексикологія англійської мови» Д. Джонса, «Семантика української мови» О. Пономарьової, та багатьох інших.

Окрім лінгвістики, інші науки, такі як психологія, соціологія, антропологія та інші, також вивчають вербальні засоби вираження у мові та їхні впливи на співрозмовників. Наприклад, психологія досліджує ефекти мовлення на психіку людини та різні аспекти мовної комунікації, соціологія вивчає мовленнєву поведінку людей у різних соціальних групах та контекстах тощо [26].

У психології, наприклад, дослідження показали, що невербальні засоби вираження, такі як жести та міміка, можуть бути більш сильними вираженнями емоцій, ніж самі слова. Вивчення вербальних та невербальних засобів вираження в мові також може допомогти в розумінні міжкультурних відмінностей у спілкуванні, оскільки культурні норми можуть впливати на те, яким чином люди виражають свої думки та емоції. Одне з найвідоміших досліджень у цій галузі проводив Альберт Мехрабіан в 1960-х роках. Він встановив, що у випадку, коли

слова, міміка та тон голосу суперечать один одному, люди найбільше довіряють невербальним сигналам для інтерпретації емоційного стану співрозмовника. Згідно з його теорією, невербальні елементи складають приблизно 55% впливу на сприйняття емоцій, тон голосу – 38%, тоді як самі слова мають всього 7% вагомості [69].

Р. Бердвістелл здійснив подібні дослідження, бажаючи з'ясувати, якою є частка невербальних засобів у спілкуванні людей. Ним було встановлено, що в середньому людина викладає інформацію за допомогою слів лише протягом десяти-одинадцяти хвилин на день, і кожна репліка в середньому звучить не більше двох з половиною секунд. Так само як і А. Мехраб'ян, він стверджує, що словесне спілкування у розмові займає менше 35%, а понад 65% інформації передається з допомогою невербальних сигналів [32].

Важливо зазначити, що конкретні відсотки стосуються лише певних ситуацій, пов'язаних з передачею емоційно вагомої інформації в обмеженому контексті. У загальному розумінні, вагомість невербальних засобів вираження може варіюватись в залежності від багатьох факторів, таких як культурні відмінності, індивідуальні особливості та контекст взаємодії.

У соціології дослідження показали, що вербальні та невербальні засоби вираження можуть впливати на спосіб, яким сприймається інформація, що передається в мовленні. Відповідно до праць лінгвістів, застосування слів з позитивною конотацією може позитивно впливати на враження, яке створюється про співрозмовника. Також ряд досліджень, спрямованих на вивчення впливу невербальних засобів на емоційну сприйнятливність був проведений американським психологом Полом Екманом. Експерименти показали, що певні невербальні вирази обличчя мають вплив на емоційний стан людини. Наприклад, вирази, пов'язані з радістю, викликали позитивні емоції у більшості учасників, тоді як вирази, пов'язані з гнівом або страхом, викликали негативні емоції. Результати дослідження підтвердили, що невербальні засоби, зокрема міміка обличчя, можуть викликати вплив на емоційний стан людини [43].

Вивчення вербальних та невербальних засобів вираження в мові також може бути корисним для вдосконалення спілкування в професійній сфері. Великий доробок робіт вказує на те, що правильне застосування невербальних засобів вираження в мові може підвищити рівень ефективності комунікації у бізнесі. Дотримання адекватної міміки та жестів під час презентації дає змогу залучити увагу аудиторії і підкреслити ключові моменти висловлювання. Крім того, контрольована робота тону голосу та інтонації дає змогу передати відтінки емоцій та додаткову інформацію про інтенції мовця. Ці навички застосовуються для створення позитивного враження, підвищення авторитетності та розвитку взаєморозуміння між колегами, клієнтами та партнерами. Багато компаній та бізнес-шкіл пропонують навчальні програми, що спрямовані на розвиток навичок невербальної комунікації. Наприклад, тренінги зі спілкування, публічного виступу та міжособистісних взаємодій можуть допомогти працівникам вдосконалити свої навички невербальної комунікації і підвищити ефективність своєї бізнес-комунікації [61, с. 312–314].

До вербальних засобів вираження у мові належать слова, розмовні вирази, фразеологізми, діалекти, граматичні конструкції, лексика та інші елементи мови, які ми вживаємо для того, щоб висловити свої думки та ідеї. Ці засоби дозволяють нам передавати інформацію, спілкуватися з іншими та впливати на їхнє ставлення до нас та до обговорюваної теми.

До вербальних засобів вираження відносять:

Слова та словосполучення. Слова є основними одиницями мови, які мають певне значення та застосовуються для вираження ідей, почуттів, фактів тощо. Словосполучення – це група слів, які вживаються разом, щоб передати більш конкретний сенс [9].

- *Wort* (слово)
- *Haus* (будинок)
- *schneller laufen* (бігти швидше)

- *gute Arbeit* (хороша робота)

Граматичні конструкції. Граматика мови описує спосіб, якими слова та інші елементи мови можуть бути поєднані між собою. Це включає в себе правила вживання різних частин мови, таких як іменник, дієслово, прикметник, прийменник, сполучник та інші [30].

Лексика. Це слова, які вживають для передачі певного значення або ідеї. Лексика містить велику кількість слів, які можуть мати різні відтінки значень, залежно від контексту, в якому їх вживають.

- *Liebe* (любов)
- *Schönheit* (краса)
- *Freundschaft* (дружба)
- *Erfolg* (успіх)

Діалекти та соціальні діалекти. Діалекти – це різновиди мови, які застосовують в певному регіоні або серед певної групи людей. Соціальні діалекти можуть включати в себе жаргони, арготичну лексику, сленги та інші спеціалізовані мовні засоби.

- *Bairisch* (баварський діалект)
- *Berlinerisch* (берлінський діалект)
- *Jugendsprache* (молодіжний жаргон)
- *Fachsprache* (спеціалізована мова)

До вербальних засобів вираження у мові можуть відносити і фразеологічні одиниці. Фразеологізми – це стійкі вирази, які мають фіксоване значення та вживаються як єдині мовні одиниці. Вони дають змогу висловити складні концепти або ідеї за допомогою короткої фрази [35].

- *Das ist ein Kinderspiel.* (Це дуже просто)
- *Da liegt der Hase im Pfeffer.* (Ось в чому справа)
- *Tomaten auf den Augen haben.* (Бути нездатним бачити очевидні речі)

Крім того, до вербальних засобів вираження відносять й розмовні вирази

та фрази. Розмовна мова відрізняється від писемної мови, оскільки має більш неформальний стиль та застосовує багато висловів, які не є стандартними для писемної мови. Розмовні вирази та фрази дозволяють передати більш точно інтонацію та емоції співрозмовника [62].

Залежно від контексту, в якому застосовують вербальні засоби вираження у мові, вони можуть мати різні ефекти на співрозмовника. Наприклад, вживання діалекту або жаргону може зробити співрозмовника більш доступним для спілкування з певною групою людей, або ж навпаки, застосування незнайомих слів та термінів може викликати нерозуміння та відчуття відстані між співрозмовниками [9].

Невід'ємною частиною комунікативного процесу, яка доповнює і взаємодіє з вербальними і невербальними засобами є парамовні засоби.

У взаємодії з вербальними засобами паравербальні елементи дають змогу збагачувати зміст висловлювання та передавати додаткову інформацію. Наприклад, інтонація може вказувати на емоційний стан мовця, підсилювати акценти чи відтворювати ритм мови. Гучність та темп мови впливають на відчуття напруженості, енергійності чи навпаки незацікавленості співрозмовника.

Паравербальні засоби також мають велике значення у взаємодії з невербальними засобами. Вони можуть підсилити або змінити сприйняття невербальних сигналів. Наприклад, інтонація та гучність мови впливають на сприйняття жестів чи міміки, підкреслюючи їх значення або навпаки, вказуючи на суперечливість між вербальним та невербальним повідомленням [18].

Паравербальні, або парамовні, засоби полягають у застосуванні різних звуків, які не є словами, але мають значення в контексті мовлення. Такі звуки можуть відображати емоції, настрої та інші важливі нюанси, що не вдається передати через вербальну та невербальну мову.

Дослідники комунікації називають паравербальними засобами інтонацію, гучність, темп мовлення, паузи, дихання, а також різні звуки, такі як зітхання,

хропіння, шуми та інші [8, с. 64–69].

Паравербальні засоби відрізняються від вербальних тим, що не мають прямого зв'язку з мовою, але все ж мають семантичне значення, яке вказує на певні нюанси мовлення. При цьому, паравербальні засоби відрізняються від невербальних, оскільки не пов'язані з мімікою, жестами та іншими невербальними проявами комунікації [15].

Згідно з дослідженнями, паравербальні засоби можуть викликати значні емоційні реакції у людей та мати важливе значення в контексті міжособистісних взаємин. Наприклад, паузи в мовленні можуть викликати напруженість та невпевненість, тоді як плавний ритм мовлення може викликати спокій та відчуття контролю.

Прикладами паравербальних засобів є зміна гучності мовлення, експресивність та інтонація голосу, швидкість мовлення, ритм та наголоси на певні слова. Зокрема, високі тони та швидке мовлення можуть вказувати на стан підвищеної емоційної напруги, а повільне та розтягнуте мовлення може свідчити про відчуття спокою та розслабленості.

Іншим прикладом є застосування звукових ефектів, таких як плач, сміх, зітхання та інші звуки, які можуть відображати емоції та настрої мовця. Приміром, зітхання може вказувати на занепокоєння або втому, тоді як сміх може відображати радість або жарт.

Застосування паравербальних засобів можна побачити також у розставленні акцентів та інтонаційних змін для передачі семантичного значення. Виділення окремих слів у мовленні може підкреслювати їх важливість або додавати емоційного забарвлення [21, с. 160–165].

У своїй книзі «*Communication in Everyday Life: A Survey of Communication*» автори Стів Дак та Девід Макмахан зазначають, що паравербальні засоби можуть бути вкрай важливими в комунікації, оскільки вони можуть передавати додаткову інформацію про настрої, емоції та інші нюанси мовлення, які не вдається передати через вербальну та невербальну мову [42].

Таким чином, завдяки ретельному вивченню різних досліджень і теорій стає очевидним, що як вербальна, так і невербальна комунікація відіграють вирішальну роль у нашій здатності ефективно виражати свої думки та ідеї. З одного боку, вербальні засоби, такі як усна та письмова мова, надають нам чітку інформацію та передають наші думки та ідеї. З іншого боку, невербальні засоби, включаючи мову тіла, міміку та жести, додають глибини та нюансів нашим висловлюванням, збагачуючи загальний процес комунікації. Складна взаємодія між вербальними, невербальними та паравербальними сигналами покращує наше розуміння та інтерпретацію мови, сприяючи більш детальному спілкуванню. Крім того, очевидною стає важливість врахування як вербальних, так і невербальних аспектів у різних контекстах, таких як міжособистісна взаємодія, публічні виступи та міжкультурна комунікація. Усвідомлюючи силу як вербальних, так і невербальних засобів вираження, люди можуть стати більш досвідченими комунікаторами, покращуючи ефективність взаємодії з іншими учасниками комунікації. Майбутні дослідження повинні продовжувати вивчати складну динаміку між вербальною і невербальною комунікацією, щоб поглибити наше розуміння і вдосконалити наші комунікативні навички в різних контекстах.

1.2. Можливості вивчення і представлення юридичної тематики

У сучасному інформаційному суспільстві дослідження юридичної галузі мають значний потенціал, оскільки право впливає на різні аспекти життя суспільства.

Однією з можливостей вивчення юридичної тематики є аналіз законодавства і правових актів. Дослідники можуть вивчати діючі закони, їх структуру, зміни, а також аналізувати приклади судової практики та рішення суду. Це дає змогу зрозуміти основні принципи, норми та правила, що регулюють певну галузь права [48].

Дослідження законодавства і правових актів вважають важливим

елементом вивчення юридичної тематики. Цей підхід дає змогу дослідникам і студентам правознавства отримати глибше розуміння правової системи, норм та принципів, які регулюють певну галузь права. Аналіз законодавства включає вивчення законів та інших правових актів, які регулюють відносини у певній сфері. Це може включати вивчення Конституції, кодексів, законів, постанов уряду, рішень парламенту та інших нормативних актів. Аналіз законодавства дає змогу встановити, які норми стосуються конкретної ситуації або проблеми, а також розкриває логіку та мету правових норм [19].

Вартою уваги науковців є структура законодавства. Дослідники можуть аналізувати будову законів, зокрема, структуру їх розділів, статей, пунктів та інших елементів. Це дає змогу розібратися в логіці закону і зрозуміти, як різні його частини взаємодіють між собою [54].

Дотичним об'єктом досліджень до попередньої теми є аналіз змін до законодавства. Збірки законів можуть зазнавати змін через прийняття нових законів, внесення поправок або скасування певних норм. Вивчення цих змін дає змогу дослідникам відстежувати розвиток правових норм і зрозуміти, як вони впливають на практику та судову роботу.

Все ж таки, найбільш корисним з лінгвістичної точки зору є аналіз прикладів судової практики та судові рішення для вивчення юридичної тематики. Це дає змогу дослідникам дізнатися про конкретні випадки, які вирішувалися судами, і розуміти, які аргументи та правові підстави були застосовані при прийнятті рішення. Аналіз судової практики дає змогу розкрити тлумачення норм закону, практику їх застосування та визначити можливі тенденції у судовому розвитку [43]. Завдяки такому шляху вивчення юридичної тематики, студенти можуть отримати важливі деталі щодо судових рішень у конкретних справах. Вони можуть вивчати вироки суду, використані правові аргументи та підходи до вирішення питань права. Таким чином розширюються знання про конкретну юридичну тему і розуміння її практичних аспектів.

Цей вид аналізу судових рішень також сприяє розвитку лінгвістичних

навичок. Студенти і юристи можуть вивчати юридичну термінологію, структуру судових рішень та їхній стиль. Такий підхід покращує їхні навички письма, розуміння та аналізу правових текстів і стає в нагоді при безпосередньому дослідженні такого роду тематики. Аналіз прикладів судової практики і рішень суду розвиває критичне мислення і аналітичні навички. Студенти і юристи повинні вміти оцінювати аргументацію, розглядати різні підходи і робити висновки щодо справи. Це сприяє формуванню аналітичного мислення і здатності розглядати питання з різних сторін [23].

Американський правознавець та економіст Річард Познер вважає, що аналіз прикладів судової практики та судових рішень має вагомі переваги для дослідників, в тому числі лінгвістів [76]:

1. Розширення словникового запасу. Вивчення прикладів судової практики дає змогу ознайомитися з різноманітними юридичними термінами та фразами, що застосовують в судових рішеннях. Це дає змогу поповнити словниковий запас і застосовувати правильну термінологію при виведенні аргументів або написанні юридичних документів.

2. Розвиток граматичних навичок. Судові рішення мають специфічну структуру та граматику, яку потрібно розуміти та правильно застосовувати. Через аналіз рішення суду, студенти і юристи отримують можливість вивчати правильне формулювання юридичних пропозицій, вживання конкретних граматичних конструкцій та розвивають свої граматичні навички.

3. Набуття стилістичної вправності. Вивчення судових рішень дає змогу освоїти юридичний стиль письма, який вимагає точності, чіткості та лаконічності. Розуміння та аналіз таких текстів дають змогу виробити вправність у виборі відповідних слів, встановленні логічних зв'язків та побудові аргументації.

4. Контекстуальне розуміння. Розгляд прикладів судової практики надає можливість розуміти правові норми та принципи в контексті конкретних ситуацій. Це дає змогу студентам і юристам легше розуміти, як право вживають

на практиці та які фактори впливають на прийняття судових рішень.

Як зазначає Джозеф Рац, застосування кейс-стаді і ситуаційного аналізу є ефективним методом вивчення юридичної тематики. Так студенти і дослідники можуть зануритися у реальні ситуації, з якими можуть стикнутися фахівці з права, і аналізувати різні аспекти правового регулювання та вирішення конфліктів [78].

Кейс-стаді є детальним описом конкретної ситуації, яка має правову проблему або спірне питання. Вона може бути заснована на реальних подіях або бути вигаданою для навчальних цілей. Кейс-стаді дозволяє студентам або юристам аналізувати факти, застосовувати правові норми та проводити брейн-шторми щодо можливих варіантів вирішення проблеми. Це сприяє розвитку аналітичних навичок і розумінню того, яку роль має право у практичних дослідженнях.

Ситуаційний аналіз включає в себе вивчення реальних або уявних ситуацій, які виникають в юридичній практиці. Цей метод передбачає аналіз фактів, виявлення правових проблем та пошук оптимального рішення. Ситуаційний аналіз може включати в себе обговорення етичних аспектів, розгляд альтернативних рішень та висловлення власних думок щодо ситуації. Це дає змогу розвивати критичне мислення та розуміння принципів права в контексті конкретних обставин [59].

Вивчення юридичної тематики також включає аналіз наукових статей, дисертацій та інших джерел, що містять інформацію про правові проблеми. Це в свою чергу відкриває доступ до огляду сучасного стану досліджень у певній галузі права, що дозволяє ідентифікувати прогалини в знаннях і запропонувати нові напрямки досліджень.

Представлення юридичної тематики може здійснюватися за допомогою різних форматів і засобів комунікації. За Кассом Санстейном, американським вченим в області юриспруденції, основою для дослідження цієї тематики є різного роду публікації [38].

- Наукові статті. Юридичні дослідження можуть бути опубліковані у відповідних наукових журналах. Статті дозволяють представити результати досліджень, обґрунтувати нові теоретичні концепції або аналізувати судові рішення та юридичні прецеденти.
- Монографії. Автори можуть публікувати свої дослідження з юридичної тематики у вигляді книжок. Монографії зазвичай пропонують глибокий аналіз конкретної юридичної проблеми або тематики і можуть бути корисними для академічного або практичного застосування.
- Доповіді на конференціях. Юридичні дослідження можуть бути представлені на конференціях та симпозіумах. Доповіді дозволяють авторам обмінюватися думками та отримувати зворотний зв'язок від колег з академічного середовища.
- Публікації в спеціалізованих журналах. Юридичні журнали спеціалізуються на публікації досліджень з різних галузей права. Вони надають можливість авторам поділитися своїми відкриттями та знаннями з широким читацьким загалом, що дає змогу поширити їх вплив та визнання.
- Вебінари та лекції. Викладачі та експерти можуть проводити вебінари та лекції з юридичної тематики, щоб передати знання студентам, практикуючим юристам або широкій громадськості. Цей формат уможлиблює взаємодію з аудиторією та відповіді на їх запитання.
- Юридичні блоги та соціальні медіа. За останні роки юридичні блоги та соціальні медіа стали популярними каналами для комунікації з аудиторією. Ці формати дають змогу юристам та академікам ділитися своїми думками, аналізами та новинами з юридичного світу з широкою аудиторією.

Застосування інформаційних технологій, таких як комп'ютерні програми для аналізу даних, штучний інтелект і машинне навчання, також дає змогу розширити можливості вивчення і представлення юридичної тематики. Ці технології можуть допомогти в автоматизації процесу аналізу правових документів, класифікації інформації, прогнозуванні результатів судових рішень та інших правових питань [37].

Комп'ютерні програми для аналізу даних дають змогу обробляти великі обсяги правових текстів, такі як судові рішення, законодавчі акти, договори тощо. Вони можуть автоматично виділяти ключові терміни, проводити статистичний аналіз, виявляти закономірності та тренди, що сприяє більш глибокому розумінню правових питань.

Штучний інтелект може бути використаний для розробки експертних систем, які здатні аналізувати правову інформацію та надавати рекомендації або вирішувати конкретні правові питання. ШІ може бути застосований для автоматичного розпізнавання тексту, автоматизації юридичних процесів, виявлення аномалій у правових документах тощо.

В контексті дослідження вербальних та невербальних засобів вираження юридичної тематики у німецькомовному кримінальному кінодискурсі існує доволі велика кількість напрямків можливостей вивчення і представлення юридичної тематики, зокрема:

Аналіз вербальних засобів вираження. Деякі дослідники звертають увагу на важливість аналізу специфічної лексики, термінології та стилістики, які застосовують в кримінальному кінодискурсі. Потрібно звернути увагу на способи, у які персонажі формують та реалізують свої висловлювання, щоб надати правовий контекст сюжету, взаємодіють з правоохоронними органами, адвокатами та судовою системою [79].

Дослідження невербальних засобів вираження. З іншого боку, перспективним об'єктом для аналізу є невербальні засоби вираження, такі як міміка, жести, тілесна мова та застосування простору. Науковці з'ясовують, як ці

елементи сприяють передачі юридичних аспектів, таких як покази, перехресні допити, судові засідання та спілкування між юристами та підозрюваними [45, с. 49–97].

Контекстуальний аналіз. Слід зауважити, що соціальні, культурні та історичні контексти, в яких знімаються німецькомовні кримінальні фільми не повинні бути обділеними увагою лінгвістів при таких дослідженнях. Можна дослідити, як ці контексти впливають на вираження юридичної тематики. Наприклад, вивчити відношення до правосуддя, системи кримінального правосуддя, поліції та адвокатури у німецькому суспільстві [72].

Порівняльний аналіз. Даний вид аналізу передбачає порівняння різних фільмів з різних періодів часу або різних кінорежисерів, щоб виявити зміни та тенденції у вираженні юридичної тематики [81]. Порівнювати можна також засоби вираження в німецькомовних кримінальних фільмах з фільмами інших країн, щоб зрозуміти національні відмінності.

Вплив кінодискурсу. Звичайно, при роботі з такою темою, де кінодискурс є ядром всього дослідження, можна розглянути, як німецькомовний кримінальний кінодискурс впливає на громадську думку, уявлення про справедливість, правосуддя та правову систему, а також дослідити можливі позитивні або негативні наслідки впливу кіно на глядачів та громадськість.

Зважаючи на викладене, існує безліч способів і платформ, доступних для людей, які займаються вивченням і презентацією правових тем. Поява технологій розширила доступ до правової інформації, даючи змогу юристам-початківцям, науковцям та ентузіастам досліджувати широкий спектр правових тем. Крім того, було виявлено важливість очних заходів, таких як судові слухання, юридичні симпозиуми та наукові конференції, які пропонують унікальні можливості для вивчення та презентації правових тем у спільному та інтерактивному середовищі. Були розглянуті напрямки дослідження юридичної тематики в контексті німецькомовного кінодискурсу. Майбутні дослідження мають змогу продовжувати вивчення нових тенденцій в юридичній освіті та

презентацій, йдучи в ногу з мінливими потребами та очікуваннями правознавців та студентів у цифрову епоху.

1.3. До поняття кримінального кінодискурсу

Кримінальні фільми завжди були популярним жанром у кінематографі, захоплюючи глядачів своїми неочікуваними сюжетами, складними характерами та дослідженням темної сторони людської натури. Від класичного нуару до сучасних фільмів про пограбування, кримінальні фільми пропонують захопливий погляд на світ злочинів, правосуддя та моральної неоднозначності. Поняття «кримінальний кінодискурс» належить до специфічної тематичної сфери в кінематографії, яка охоплює фільми, що розглядають кримінальні події, злочини, правопорушення, судові процеси та інші аспекти кримінальної сфери. Цей дискурс виражається через різноманітні кінематографічні засоби, такі як сценарій, акторська гра, режисура, зйомка, монтаж, звуковий дизайн та інші аспекти створення фільму [39].

Кримінальний кінодискурс може містити різні жанри фільмів, включаючи детективи, трилери, бойовики, драми, кримінальні комедії тощо. Ці фільми розглядають як реальні, так і уявні кримінальні ситуації, а головні персонажі можуть бути поліцейськими, детективами, прокурорами, адвокатами, злочинцями або жертвами [57, с. 7–10].

У кримінальному кінодискурсі можна виявити широкий спектр тематик і повідомлень. Він ставить питання про природу злочинності, моральність та справедливість, розкриває соціальні проблеми, аналізує правоохоронну систему та правосуддя, а також висвітлює психологічні аспекти злочинності та її наслідки для особистості.

Дослідження кримінального кінодискурсу дає змогу краще зрозуміти, як кіно впливає на сприйняття глядачами подій, пов'язаних зі злочинами та веденням судових процесів, як воно відображає та інтерпретує кримінальну

реальність, а також які наративні та стилістичні прийоми застосовують для створення емоційного, психологічного та інтелектуального ефекту [6].

Кримінальний кінодискурс має власні конвенції, стандарти і очікування, що робить його впізнаваним і привабливим для глядачів. Такі фільми можуть бути напруженими, драматичними, хвилюючими, іноді з підтекстом соціальної критики або роздумами над моральними дилемами. Одним із центральних аспектів кримінальних фільмів є дослідження моральної неоднозначності. Ці фільми часто розмивають межі між правильним і неправильним, змушуючи глядачів ставити під сумнів власні етичні переконання. Вони показують складних персонажів, які, займаючись незаконною діяльністю, все ж мають позитивні якості або виправдані мотиви. Ця неоднозначність викликає дискусії про природу моралі, вибір, який роблять люди, опинившись у складних обставинах, і наслідки їхніх вчинків [63].

Кримінальні фільми застосовують різні кінематографічні прийоми, щоб посилити розповідь і створити ефект занурення для глядачів. Такі елементи, як атмосферне освітлення, напружений звуковий супровід і стилізована операторська робота дають змогу створити настрій і тон оповіді. Широко застосовують флешбеки, нелінійні оповіді та сюжетні повороти, щоб тримати аудиторію в напрузі та здогадках. Ці прийоми нерідко стають темами для обговорення, оскільки глядачі аналізують їхню ефективність і те, як вони впливають на загальну атмосферу фільму [27, с. 268–272].

Ключовими елементами кримінального кінодискурсу є:

1. Злочинці і поліція. Кримінальні фільми часто розповідають про протистояння між злочинцями і правоохоронними органами. Вони можуть представляти злочинців як антигероїв або досліджувати психологію злочинців і мотиви їхньої діяльності.
2. Інтрига і розслідування. Багато кримінальних фільмів пропонують заплутані інтриги, де герої намагаються розгадати загадку злочину. Вони можуть залучати елементи детективу, підслідних і неочікувані

повороти сюжету.

3. Атмосфера і стиль. Кримінальний кінодискурс може визначатися своєю особливою атмосферою і стилем. Фільми часто застосовують темне освітлення та кольори, містичну ауру або сувору реалістичність, щоб створити певний настрій і підсилити драматичний ефект.
4. Соціальний контекст. Кримінальні фільми нерідко відображають соціальні проблеми і нерівності. Вони можуть ставити питання про справедливість, корупцію, моральність, насильство або політичні конфлікти.
5. Постановка справи перед глядачем. Кримінальні фільми беруть за мету заохотити глядача розгадати злочин разом з героями або тримати його в напрузі до останньої хвилини [77].

Кримінальний кінодискурс включає широкий спектр піджанрів, таких як гангстерські фільми, детективи, трилери, фільми-катастрофи, фільми про злочини серійних вбивць, а також екшн-фільми з елементами кримінальної інтриги. Кожен з цих піджанрів має свої особливості [73, с. 1–2].

Кримінальні фільми зазвичай балансують на тонкій межі між зображенням суворих реалій злочинності та романтизацією злочинного способу життя. Деякі фільми прагнуть до реалізму, зображуючи грубі та небезпечні аспекти злочинної діяльності, тоді як інші можуть романтизувати життя злочинців, підкреслюючи їхню чарівність, дотепність та бунтарську натуру. Ця дуальність призводить до дискусій про етичну відповідальність кінематографістів, потенційний вплив медіа на реальну поведінку та баланс між розвагою і відповідальною розповіддю [27, с. 249–250].

Отже, кримінальний кінодискурс складається з аналізу та обговорення фільмів, які досліджують злочин, правосуддя та моральні дилеми кримінального світу. Він включає вивчення таких тем, як моральна неоднозначність, етичні дилеми та соціальні коментарі в цих фільмах. Дискурс зосереджує увагу на

зображенні як героїв, так і антигероїв-протагоністів, застосуванні кінематографічних прийомів та балансі між реалізмом і романтизацією. Крім того, важливою темою є психологічне дослідження злочинної поведінки. Дискурс кримінального кіно пропонує глядачам замислитися над природою моралі, суспільними проблемами та впливом медіа, беручи участь у дискусіях, що спонукають до роздумів про складність людської природи та наслідки злочинних дій.

Таким чином, аналіз кримінальних фільмів як окремого жанру показує, що ці фільми слугують потужним засобом дослідження та зображення різних аспектів злочинності, правосуддя та суспільних проблем. Вивчення кримінального кінодискурсу виявляє його здатність формувати суспільне сприйняття, зміцнювати або змінювати стереотипи та впливати на наше розуміння злочину і покарання. Аналізуючи кримінальні фільми, дослідники та науковці можуть отримати цінну інформацію про те, як масова культура формує та відображає ставлення суспільства до злочинності та системи кримінального правосуддя. Крім того, це дослідження підкреслює потенціал кримінального кінодискурсу для активізації суспільної дискусії, підвищення обізнаності та стимулювання обговорення важливих правових та етичних питань.

1.4. Методологія та методика дослідження вербальних та невербальних засобів вираження юридичної тематики німецького кримінального кінодискурсу

Для проведення аналізу обраної теми було відібрано низку методів, зокрема:

Контент-аналіз є ефективним інструментом для вивчення вербальних та невербальних засобів вираження юридичної тематики у кінодискурсі. Цей метод дає змогу досліджувати семантику та стилістику тексту, а також виявляти

тематичні та інші особливості. Суть цього методу полягає в систематичному розгляді та аналізі текстового або візуального матеріалу для виявлення певних шаблонів, тематичних відтінків, стилістичних особливостей та інших релевантних аспектів. У контексті дослідження вербальних засобів, контент-аналіз дозволяє ретельно проаналізувати семантику (значення слів та висловів) і стилістику (використання мовних прийомів і стилів мовлення) тексту, які пов'язані із юридичною тематикою.

Якісний аналіз тексту дає змогу отримати більш повне та різностороннє уявлення про способи вираження юридичної тематики у кіносюжеті. За допомогою цього аналізу можна розкрити індивідуальність та контекстуальність вербальних та невербальних засобів. Якісний аналіз уважно досліджує текстовий матеріал. Цей підхід дає змогу розкрити значення та сенси, контекстуальні особливості.

Як додатковий інструмент для аналізу тематики та мовленнєвих проявів у кіносюжеті є корисним дискурсний метод дослідження. Цей метод дає змогу вивчати якісні та кількісні особливості мовленнєвих проявів у великих текстових або мовленнєвих корпусах. Він є незамінним для вивчення тенденцій і розуміння динаміки мовленнєвих процесів, а також для аналізу соціальних та культурних чинників, що впливають на мовлення. У даному дослідженні дискурс-аналіз може бути застосований для аналізу вживання мови у кіносюжеті, дослідження динаміки взаємодії персонажів та дослідження соціальних та культурних чинників, які впливають на їхню мовленнєву поведінку.

Для ретельного вивчення тематики кіносюжету, а також для опису мовних засобів та способів їх вживання чудово підходить описовий метод. Даний метод застосовується для аналізу мовленнєвих проявів у кіносюжеті та розуміння їхньої функції та ролі у контексті фільму. Описовий метод також дозволить висвітлити, які ролі відводяться мовним проявам у різних сценах. Наприклад, як персонажі використовують мову для підтримання своїх аргументів у суді або як їхні мовні реакції змінюються під час напружених ситуацій.

Крім того, важливим у дослідженні є індуктивний метод, який полягає в вивченні конкретних фактів та застосуванні їх для формулювання загальних висновків та гіпотез. Даний метод уможлиблює аналіз конкретних прикладів застосування вербальних та невербальних засобів вираження юридичної тематики в німецькому кримінальному кінодискурсі, та зробити загальний висновок про їхню роль у створенні образу правосуддя та юридичної системи у свідомості глядачів.

Метод спостереження дає змогу вивчити невербальні засоби вираження, зокрема жести, міміку, поставу та інші аспекти невербальної комунікації, а також реакції персонажів на різні сцени. Можна застосувати цей метод для аналізу невербальних елементів в кінодискурсі, зокрема для вивчення реакцій персонажів на різні юридичні ситуації, їх поставу та міміку, а також для визначення того, які невербальні елементи були вжиті для передачі певних емоцій.

Очікувані результати дослідження полягають у виявленні типових мовних засобів, що вживаються персонажами при вираженні юридичної тематики, а також в аналізі способів їхньої взаємодії у кіносюжеті. Результати нашого дослідження можуть бути корисні для лінгвістичних досліджень та вивчення мови права в цілому.

Висновки до Розділу 1

Отже, вербальні засоби передають інформацію словами та мовними конструкціями. До них входять слова, фрази, граматики та структура мови. Невербальні засоби – це способи спілкування, які не включають у себе слова. До них належать, наприклад, жести, міміка, пози тіла під час спілкування, дотики та інші немовні елементи комунікації. Паралінгвальні засоби – це особливості мовлення, такі як тон, інтонація, швидкість, гучність та паузи, які можуть впливати на сприйняття повідомлення і його смислове навантаження. Усі

перераховані засоби комунікації грають важливу роль у взаєморозумінні та ефективному спілкуванні.

Кримінальний кінодискурс – це поняття, яке характеризує специфічний спосіб представлення та обговорення кримінальних явищ і ситуацій у кіно. Він включає в себе теми, мотиви, жанрові особливості та способи розкриття злочинів та їх наслідків у фільмах. Цей дискурс приймає різні форми від кримінальних драм до детективів, трилерів та бойовиків. Він часто дає змогу висвітлити соціокультурні аспекти злочинності та закону через мистецьке оброблення таких тем.

Вивчення вербальних та невербальних засобів вираження у мові надає нам основи для аналізу мовних елементів, які застосовують у кримінальному кінодискурсі. У кінодискурсі, особливо в кримінальних фільмах, мова є потужним засобом передачі інформації, створення атмосфери, викликання емоцій та побудови персонажів. Вербальні елементи, такі як діалоги, монологи, мовленнєві акти, застосовують для передачі інформації про злочини, розслідування, переговори між правоохоронними органами та злочинцями, а також для побудови сюжету і створення напруги. Невербальні елементи, такі як жести, міміка, пози тіла, вираз обличчя, також мають велике значення в кримінальному кінодискурсі. Вони дають змогу передати емоції, настрої персонажів, показати їхні мотивації, наміри та психологічний стан.

Вивчення і представлення юридичної тематики в кінематографії відкривають широкі можливості для аналізу кінематографічних творів, що стосуються юридичних аспектів. Кіно може бути важливим джерелом інформації про правову систему, процеси судочинства, морально-етичні питання, права та свободи людини, і багато іншого.

Врахування поняття кримінального кінодискурсу розширює наше розуміння кримінальних фільмів як особливої форми висловлювання та їхньої взаємодії з глядачем. Кримінальний кінодискурс описує специфічну систему мови, образів, символів та стилістики, що характеризують кримінальні фільми як

жанр.

Нарешті, методологія та методика дослідження надають нам основні принципи та інструменти, за допомогою яких ми будемо аналізувати та інтерпретувати вербальні та невербальні засоби вираження юридичної тематики у німецькомовному кримінальному кінодискурсі. Метод контент-аналізу є корисним для вивчення способів, якими люди спілкуються та виражають свої думки та емоції в комунікації. Завдяки цьому методу можна систематизувати інформацію та виявити закономірності у вербальних та невербальних засобах вираження діалогів. Описовий метод дає змогу докладно розглядати і описувати різні аспекти кінострічки, а також аналізувати мовну та візуальну репрезентацію тематики. Також, застосовуючи описовий метод, можна провести глибокий безпосередній аналіз діалогів, зокрема невербальної складової.

Загальною метою дослідження є розкриття різноманітності та важливості вербальних та невербальних засобів вираження юридичної тематики у німецькомовному кримінальному кінодискурсі. Теоретико-методологічні основи, проаналізовані й викладені у цьому розділі, визначають рамки для подальшого дослідження, що допоможе нам глибше зрозуміти обрану тему та виявити її особливості у вибраних кінофільмах.

РОЗДІЛ 2. ВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕМАТИКИ У НІМЕЦЬКОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ КІНОДИСКУРСІ

2.1. Характеристика обраних кінофільмів

Для проведення дослідження вербальних та невербальних засобів вираження юридичної тематики у німецькомовному кримінальному кінодискурсі було відібрано низку кінотворів. Усіх їх об'єднує німецька, як основна мова розповіді (в деяких творах вживається ще англійська та іврит), і належність до кримінального кіножанру.

2.1.1. Серіал «Glauben»

Сучасний німецький серіал «Glauben» (українська назва: «Віра»), режисером якого є Деніел Прохаска, а сценарій написав відомий адвокат та письменник Фердинанд фон Ширах. Цей твір розповідає історію провадження розслідування щодо насилля над маленькою дівчинкою. Події відбуваються в провінційному баварському містечку, де всі мешканці один одного добре знають, а подальше життя спільноти залежить від рішень суду та від юридичної системи. У серіалі застосовані різні вербальні засоби вираження юридичної тематики, які впливають на розуміння сюжету та формування емоційної реакції глядача [87].

Головний герой – досвідчений правозахисник на прізвище Шлезінгер у виконанні Петера Курта. Персонаж страждає від психологічної травми, спричиненої необдуманими діями одного з його клієнтів після того, як адвокат успішно захистив його в суді і домогся повного виправдання. Через витівку клієнта помирає дитина, адвокат вбачає у цьому власну провину. Перебороти психологічні труднощі персонажу допомагає вирішення складних справ у суді,

що в нього вдається дуже добре.

До головних героїв також належать: посередниця між світом мафії та адвокатом, молода жінка Азра, суддя Петер Йордан, підозрюваний Ернесто Перез.

Серіал «Glauben» досліджує теми влади, моралі, справедливості та системи правосуддя. Він ставить глядачів перед питанням, чи можна справедливо вирішити справу, коли існує потужний вплив на процес від суспільства і навіть ЗМІ тиснуть на розгляд справи.

Крім постійної інтеракції адвоката і суддів, адвоката і прокурора, адвоката і клієнтів та інших видів спілкування, в серіалі присутні кримінальні елементи, банди мафії, котрі впливають на дії головного героя.

2.1.2. Фільм «Der Fall Collini»

«Der Fall Collini» (українська назва: «Справа Колліні») – німецький кримінальний фільм 2019 року, заснований на однойменному романі Фердинанда фон Шираха. Фільм режисера Марко Кройцпайнтера розповідає історію юного адвоката Каспара Лайнена, який береться за справу про вбивство багатого промисловця. Роль головного героя виконує Еліас М'Барек, відомий німецько-австрійський актор [85].

Фільм відрізняється своєю складною і заплутаною сюжетною лінією. Головний герой зіштовхується з моральними дилемами, коли виявляється, що жертвою є чоловік, який змінив йому батька і виховав як рідного сина. Каспар стикається з труднощами, пов'язаними зі збереженням професійної етики та своєї честі.

Серед головних персонажів є італієць Колліні – підозрюваний у вбивстві, онука Ганса Майєра, вбитого підприємця, Йоханна, яка допомагає юристу зі справою, товариш підозрюваного Клаудіо Луккезі.

Кінострічка «Der Fall Collini» звертається до таких тем, як правосуддя,

права людини, моральні проблеми і кримінальна відповідальність. Фільм ставить глядача перед питанням, наскільки далеко можуть зайти люди в ім'я правди і справедливості, і яка ціна пов'язана з цими поняттями.

Важливо зазначити, що фільм «Der Fall Collini» має різні інтерпретації та сприймається кожним глядачем по-різному. Він ставить складні питання і не надає прямих відповідей, дозволяючи глядачеві самостійно розглядати й обговорювати представлені етичні дилеми.

2.1.3. Фільм «Hannah Arendt»

«Hannah Arendt» – біографічна драма 2012 року режисерки Маргарет фон Тротта, яка досліджує життя та ідеї впливової політичної філософині Ганни Арентт. Фільм зосереджується на висвітленні Арентт судового процесу над Адольфом Ейхманом, ключовою фігурою Голокосту, для журналу «The New Yorker» на початку 1960-х років. Заглиблюючись у судовий процес, Арентт піднімає питання, що спонукають до роздумів, про природу зла, банальність зла та співучасть окремих людей у бюрократичній системі [86].

Фільм розпочинається затриманням Ейхмана в Південній Америці, куди він втік з підробленими документами. Арентт, будучи професором у Нью-Йорку, погоджується писати про суд над Ейхманом у «The New Yorker». Спостерігаючи за судом, Ханна вражена тим, наскільки звичайним і посереднім виглядає Ейхман, адже вона очікувала побачити перед собою справжнього монстра. Арентт не може змиритися з тим, як Ейхман виправдовує свої вчинки банальними промовами про бюрократію і про те, що він «просто виконував накази».

У фільмі застосовано оригінальні кінозйомки, зроблені під час суду над Ейхманом 1961 року, а також реальні свідчення тих, хто лишився живим, і прокурора Гідеона Гауснера.

До героїв фільму також належать: Генріх Блюхер – чоловік Арентт, який

підтримував її та допомагав у роботі, Мері Маккарті – близька подруга і колега-письменниця, яка надає моральну та емоційну підтримку під час судового процесу, Мартін Гайдеггер – філософ і колишній коханий Арендт, чия приналежність до нацистської партії ускладнює їхні стосунки.

2.1.4. Серіал «Der Pass»

Серіал розповідає про унікальну співпрацю між німецькими та австрійськими слідчими, які разом працюють над розкриттям низки жахливих і загадкових вбивств, що мають моторошну схожість з нерозкритими справами з минулого. Заплутана сюжетна лінія сплітає елементи криміналу, таємниці та психологічного трилера, тримаючи глядачів у напрузі несподіваними поворотами і несподіваними розв'язками.

«Der Pass» (українська назва: «Перевал») від режисерів Сірїлла Босса та Філіпа Штеннерта – це німецько-австрійська копродукція, прем'єра якої відбулася у 2018 році [84].

Головні герої серіалу – дует слідчих: Детектив Еллі Стокер у виконанні Джулії Єнч та детектив Гедеон Вінтер у виконанні Ніколаса Офчарека. Ці дві контрастні особистості повинні подолати свої розбіжності та особистих демонів, щоб ефективно співпрацювати та розкрити заплутані злочини. Динаміка стосунків між персонажами додає серіалу глибини та складності, досліджуючи теми особистісного зростання, спокути та ціни, яку може заплатити людина, прагнучи справедливості.

У серіалі юридична термінологія стратегічно вплетена в оповідь, щоб додати достовірності та реалістичності процесу розслідування. Сюди входять обговорення кримінальних процедур, судово-медичних доказів, юридичних протоколів та тлумачення відповідних законів. Серіал ефективно демонструє, як юридичні знання та термінологія відіграють важливу роль у розкритті таємниць і притягненні злочинців до відповідальності.

2.2. Аналіз вербальних засобів вираження юридичної тематики у німецькому кримінальному кінодискурсі

2.2.1. Серіал «Glauben»

У серіалі наявні різноманітні діалоги, що відображають юридичну тематику й слугують гарним матеріалом для дослідження. Уже під час перегляду перших серій, звертаємо увагу на розмову між двома персонажами – юристом, головним героєм на ім'я Шлезінгер та прокурором, давнім знайомим головного героя. Здавалося, персонажі стоять по різні сторони судового процесу – один намагається довести вину підозрюваних, а інший намагається виправдати їх – проте, це не заважає їм бути товаришами, що і показує цей діалог.

Прокурор: *Morgen, Herr Schlesinger. (Доброго ранку, пане Шлезінгер).*

Шлезінгер: *Ja. (Так).*

Прокурор: *Tut mir leid, aber die Polizei bringen die Fällen nur mitten in der Nacht. (Даруйте, але поліція приносить справи тільки посеред ночі).*

Шлезінгер: *Ich weiß auch nicht, warum. (Я теж не знаю, чому).*

Прокурор: *Möchten einschüchtern. (Хочуть залякати).*

Шлезінгер: *Das ist ja Grund? (В цьому причина?)*

Прокурор: *Vermutlich. (Напевно).*

Шлезінгер: *Wir müssen auf den Wachtmeister warten. (Ми повинні зачекати на старшого поліцейського).*

Фрагмент привітання свідчить про похмурий настрій адвоката, адже він відповідає найкоротшою можливою реплікою. Персонажі обмінюються привітаннями, що є типовою реакцією на зустріч один з одним. «*Morgen*» означає «доброго ранку», а «*Ja*» – «*Так*», відповідаючи на привітання.

Вираз *die Fälle bringen* означає *приносити (кримінальні) справи*, що може вказувати на те, що поліція затримала когось і тепер доправляє цих осіб до місця

затримання або допиту.

Вираз *einschüchtern* означає *налякати*. Тут прокурор висловлює підозру, що поліція використовує довіз затриманих в нічний час для створення ефекту залякування або посилення страху у підозрюваних.

Прокурор говорить про те, що вони мають зачекати на *старшого поліцейського (Wachtmeister)*, який, ймовірно, має прийняти рішення про подальші дії стосовно затриманих або може надати більше інформації про ситуацію.

Наступний діалог підкреслює важливі аспекти юридичної тематики, такі як робота адвоката, залучення адвокатів для нічної роботи, розмірковування про можливі докази та ознаки злочину. Вирази, які застосовуються у діалозі, показують реалії кримінального права та обговорення справи про вбивство.

Прокурор: *Warum machen Sie noch Nachtdienst? (Чому ви все ще працюєте на нічному чергуванні?)*.

Шлезінгер: *Was? (Що?)*

Прокурор: *Sie sind der beste Strafverteidiger, den ich kenne. Wenn ich ein Problem hätte, würde ich mich an Sie wenden. Aber Sie stehen auf der Liste, der Rechtsanwälte, die man nachts anrufen kann. Machen das sonst nur die junge Anwälte, die Erfahrung brauchen. (Ви найкращий адвокат у кримінальних справах, якого я знаю. Якби у мене була проблема, я б звернувся до вас. Але ви у списку адвокатів, яким дзвонять вночі. Зазвичай цим займаються лише молоді адвокати, яким потрібен досвід)*.

Шлезінгер: *Ich bin jung, ich brauche das Geld. Worum geht's? (Я молодий, мені потрібні гроші. Про що мова?)*

Прокурор: *Offen? (Чесно?)*

Шлезінгер: *Ja. (Так)*.

Прокурор: *Eine ganz bürgerliche Frau tötet ihren ganz bürgerlichen Mann um die Lebensversicherung zu kassieren. Klassiker. (Звичайна представниця середнього класу вбиває свого чоловіка з числа звичайних представників*

середнього класу, щоб отримати страховку. Класика).

Шлезінгер: *Häufiger das Gegenteil. Beweise? (Частіше навпаки. Докази?)*

Прокурор: *Mehr als Glück. Die ganze Sache sieht hoffnungslos aus. Tut mir Leid. Gier und Bosheit – gleich zwei Mordmerkmale. (Більше, ніж потрібно. Уся справа виглядає безнадійно. Мені шкода. Жадібність і злість – одразу дві ознаки вбивства).*

Aber Sie stehen auf der Liste, der Rechtsanwälte, die man nachts anrufen kann – прокурор зазначає, що адвокат працює з клієнтами навіть вночі, що є дивним фактом, адже спеціалісти з таким стажем можуть собі дозволити не займатися такою важкою роботою.

Ich bin jung, ich brauche das Geld – ця репліка носить іронічний характер, адже глядач серіалу відразу бачить, що юристу вже за 40 років. Цими словами він дає зрозуміти співрозмовнику, що він не хоче відповідати на запитання чесно. Тому придумує таку відмовку.

Фраза «*Offen?*» є запитанням, яке перекладається як «*Чесно?*» або «*Говоримо відверто?*». У цьому контексті, прокурор відповідає на запитання адвоката, який попередньо запитав: підтверджуючи, що він готовий обговорити справу відверто або без приховувань. Ця фраза може вказувати на те, що прокурор готовий перейти до серйозної розмови та обговорення справи з адвокатом. Вона може свідчити про готовність співпрацювати та брати на себе зобов'язання в розкритті всіх необхідних деталей або фактів стосовно кримінальної справи, про яку йде мова. Загалом, фраза «*Offen?*» підкреслює важливість відкритої комунікації та обміну інформацією між адвокатом та прокурором в процесі юридичних обговорень справи.

Фраза «*Gier und Bosheit – gleich zwei Mordmerkmale*» перекладається як «*Жадібність та злоба – одразу дві ознаки вбивства*». В цьому контексті прокурор зазначає дві можливі мотивації, які можуть бути пов'язані зі злочином у справі про вбивство, що робить вкрай важким виправдання підозрюваної.

У спілкуванні адвокатів та звинувачених наявна велика кількість

юридичної термінології [65]. Так і діалог між Шлезінгером та звинуваченою зводиться до питання про зброю, яка могла бути використана при скоєнні злочину.

Шлезінгер: *Die Waffe. (Зброя).*

Звинувачена: *Sie gehörte meinem Vater. (Вона належала моєму батькові).*

Шлезінгер: *Überall ihre Fingerabdrücke: auf der Waffe, sogar auf dem Geschoss neben der Leiche. (По всій зброї ваші відбитки пальців, навіть на патроні поруч з тілом).*

Звинувачена: *Nach dem Tod meines Vaters habe ich sie paar Mal gereinigt. (Після смерті мого батька я кілька разів її чистила).*

Die Waffe – адвокат говорить лише одне слово, але жінка розуміє, що розмова зараз йде про зброю, яка, ймовірно, могла бути пов'язана зі злочином.

Звинувачена стверджує, що після смерті батька вона кілька разів чистила зброю. Це може бути поясненням наявності її відбитків пальців на зброї та патроні, але це також може породжувати питання про її зв'язок зі зброєю та відповідальність за маніпуляції з нею.

В діалозі є термінологія, яка свідчить про вчинення злочину – *Waffe, Fingerabdrücke, Geschoss, Leiche*.

Шлезінгер: *Wer soll Ihren Mann erschossen haben, Frau Krammer? (Хто застрелив вашого чоловіка, пані Краммер?)*

Звинувачена: *Ich weiß es nicht. (Я цього не знаю).*

Шлезінгер: *Aber Sie verstehen schon, dass er vor hinten erschossen wurde? (Але ж ви розумієте, що його застрелили ззаду?)*

Звинувачена: *Ja. Ich war das nicht. Ich habe meinen Mann geliebt. (Так. Це була не я. Я любила свого чоловіка).*

Шлезінгер: *Man kann ja Mann lieben und trotzdem töten. (Можна любити людину і все одно її вбити).*

Даний діалог ілюструє взаємодію адвоката з підозрюваною у вбивстві. Для вираження юридичних аспектів застосовані такі вербальні засоби:

- **Запитання та відповіді.** Діалог включає запитання та відповіді, які є типовими для юридичних процесів. Адвокат задає конкретні питання, щоб з'ясувати обставини справи. Відповіді підозрюваної (Frau Krammer) покликані визначити, який краще шлях захисту адвокату варто обрати та в якому напрямку рухатись.
- **Уточнення деталей.** Адвокат питає про конкретні обставини злочину, в цьому випадку – як саме було вчинено вбивство. Це спрямовано на встановлення деталей та можливих мотивів.
- **Уникнення відповіді.** Підозрювана відповідає, що не знає, хто вбив її чоловіка. Це може бути спробою уникнути прямого зв'язку зі злочином або підкреслити свою невинність.
- **Заява про невинуватість.** Підозрювана стверджує, що вона не була причетна до вбивства і любила свого чоловіка. Це може бути спробою наголосити на своїх почуттях до жертви і виправдати себе в очах адвоката, завоювати його довіру.
- **Пояснення суперечності.** Адвокат зазначає, що можна любити людину і водночас її вбити, вказуючи на можливість існування мотивів, не пов'язаних з відчуттями.

Всі ці вербальні засоби відображають типову динаміку між адвокатом і підозрюваною під час юридичних процесів. Адвокат прагне отримати інформацію, яка може бути корисною для свого клієнта або для встановлення правди, а підозрювана намагається захистити себе, висловити свою невинуватість та вплинути на сприйняття своєї особи.

Шлезінгер: *Ich finde aber nichts.* (Але я не можу нічого знайти).

Секретар: *Gibt's manchmal.* (Грапляється іноді).

Шлезінгер: *Was?* (Що?)

Секретар: *Manchmal ist einer einfach schuldig.* (Іноді людина просто винна).

Шлезінгер: *Ja, manchmal ist das doch so.* (Так, іноді так і є).

Даний діалог також відображає розмову між адвокатом та секретарем, які обговорюють питання провини та невинуватості.

- **Виявлення незадоволення.** Адвокат висловлює незадоволення тим, що він нічого не знайшов. Це може вказувати на його пошуки доказів або аргументів для підтримки своєї позиції в судовому процесі.
- **Реакція на заяву.** Секретар відповідає, що іноді хтось просто винен. Це відображає його власні думки про провину та можливість, що деякі люди справді вчиняють злочини.
- **Запитання для роз'яснення.** Адвокат питає, що саме секретарка має на увазі. Це спрямовано на з'ясування її позиції та точки зору на цю ситуацію.
- **Пояснення.** Секретар роз'яснює, що іноді винуватість може бути очевидною без наявності конкретних доказів. Це може вказувати на підтекст того, що іноді судові рішення базуються на загальних обставинах.

Цей діалог показує, як в різних юридичних ситуаціях може існувати обговорення щодо провини і невинуватості, а також як адвокати та фахівці з правознавства можуть реагувати на такі роздуми. Цікавим є те, що у діалозі відсутня юридична термінологія і вартісним для дослідження юридичної тематики діалог стає лише після з'ясування всього контексту і попередніх подій кінострічки.

Суддя: *Nach dem Zeugenliste hören wir heute nur den Waffensachverständigen. Das Beweisprogram ist damit beendet. Gibt es noch Anträge, Frau Staatsanwältin? (Згідно зі списком свідків, сьогодні ми заслухаємо лише експерта зі зброї. На цьому ми завершуємо програму доказів. Пані прокурор, чи є ще якісь клопотання?)*

Прокурор: *Nein. (Hi).*

Суддя: *Herr Verteidiger? (Пане адвокат?)*

Адвокат: *Nein. (Hi).*

Суддя: *Gut. Dann führen Sie bitte Herrn Peters herein. (Добре. Тоді, будь*

ласка, запросіть пана Пітерса).

Цей діалог також демонструє взаємодію учасників судового процесу.

- **Оголошення порядку денного.** Один із учасників, можливо суддя або секретар суду, повідомляє про порядок денний судового засідання. У цьому випадку розглядається свідчення від експерта зі зброї.
- **Докази.** Судовий учасник повідомляє про завершення показання доказів, що стосуються програми доказів. Це може вказувати на завершення одного етапу судового процесу.
- **Запитання щодо подальших дій.** Є запитання до обох сторін, сторони обвинувачення та захисту, чи є ще подальші вимоги або пропозиції стосовно доказів.
- **Відповіді на запитання.** Представниця обвинувачення (*Frau Staatsanwältin*) та захисник (*Herr Verteidiger*) відповідають, що вони не мають додаткових вимог або пропозицій.
- **Порядок виклику свідків.** Судовий учасник наказує викликати експерта зі зброї – Пана Петерса.
- **Термінологія.** Розмова на судовому процесі вимагає вживання відповідних термінів – *Zeugenliste, Waffensachverständige, Beweisprogramm, Antrag*.

Цей діалог відображає типовий порядок проведення судового засідання, де розглядають різні аспекти справи, оголошують рішення щодо доказів та заслуховують свідчення експертів.

Суддя: *Sie kennen das Verfahren. (Ви знаєте процедуру).*

Експерт: *Mein Name ist Gebert Peters, ich bin 42 Jahre, nicht verwandt und nicht verschwägert. (Мене звали Геберт Петерс, мені 42 роки, я не пов'язаний кровними узами чи шлюбом).*

Суддя: *Sie wissen, dass Sie ja die Wahrheit sagen müssen, nichts hinzufügen und nichts weglassen dürfen, falsche Aussagen werden hoch bestraft. (Ви знаєте, що*

ви повинні говорити правду, нічого не додавати і нічого не упускати, неправдиві заяви суворо караються).

Експерт: *Nickt. (Киває)*

Суддя: *(an die Sekretärin) Belehrt. (до секретаря) Проінструктовано).*

Даний діалог ілюструє продовження судового процесу та показує шаблон ведення розмови судді та свідків чи експертів.

- **Підготовка свідка/експерта до заслуховування.** Юридичний представник (можливо адвокат чи суддя) наголошує на тому, що особа, яка буде давати свідчення, повиненна знати правила процесу та вказати, що є ознайомленою з перебігом справи.
- **Особисті дані.** Свідок представляє себе, називаючи своє ім'я та вік. Це необхідно для ідентифікації.
- **Заклик до правди.** Юридичний представник наголошує на тому, що свідок повинен говорити правду, не додавати і не упускати нічого, оскільки хибні показання можуть бути суворо покарані.
- **Перевірка розуміння свідком правил.** Юридичний представник питає, чи свідок розуміє усі ці правила та наслідки. Це формальне питання, яке проте повинно бути офіційно запротокольованим – до секретаря направляється заява (*Belehrt*) щодо того, що свідок був належним чином поінформований про свої обов'язки у судовому процесі.
- **Шаблонні судові фрази.** *Nicht verwandt und nicht verschwägert, die Wahrheit sagen müssen, nichts hinzufügen und nichts weglassen dürfen* є стандартними виразами, які застосовують в судових процесах у німецькомовних країнах. Перша фраза вказує на відсутність родинного або близького стосунку між особами. Це важливо, оскільки свідки або учасники процесу, які мають особистий стосунок до інших осіб у справі, можуть бути менш об'єктивними та незалежними. Ці фрази є стандартними і необхідними в судових процесах, оскільки вони

наголошують на обов'язку говорити правду та виражають стосунки між учасниками справи.

Цей діалог відображає необхідність правдивості свідчень у судовому процесі та підкреслює, як важливо, щоб свідки розуміли свої обов'язки та відповідальність перед судом.

2.2.2. Фільм «Der Fall Collini»

Фільм містить велику кількість розмов юридичного характеру, адже головною темою є розслідування вбивства та процес захисту вбивці.

Суддя: *So, noch Anträge?* (Отже, є ще якісь запити?)

Адвокат: *Ich beantrage Akteneinsicht.* (Я подаю запит на доступ до матеріалів справи).

Суддя: *Bemerkt.* (Прийнято до відома).

Адвокат: *Und ich beantrage mich den Beschuldigten als Pflichtverteidiger beizuordnen.* (І прошу призначити обвинуваченому мене як державного захисника).

Суддя: *Hat die Staatsanwaltschaft Anwende?* (У прокуратури є якісь заперечення?)

Прокурор: *Nein.* (Ні).

Цей діалог є типовим зразком юридичної процедури, де адвокат подає різного роду заяви до суду.

- Адвокат подає заяву про доступ до документів та матеріалів справи, що може бути важливим для підготовки захисту.
- Короткою реплікою *Bemerkt* суддя підтверджує, що заяву адвоката зареєстровано.
- *ich beantrage mich ... als Pflichtverteidiger* – тут адвокат подає заяву про призначення його назначеним судом захисником для обвинуваченого. Це

може статися, якщо в обвинуваченого немає власного адвоката і суд розглядає питання про призначення обов'язкового захисника.

- Щодо юридичної термінології, бачимо такі терміни: *Antrag, Akteneinsicht, Beschuldigte, Pflichtverteidiger, Anwende.*

Наступний діалог відбувається після закінчення слухання справи, молодий адвокат говорить із суддею.

Суддя: *Herr Leinen. (Пане Ляйнен).*

Адвокат: *Ja? (Так?)*

Суддя: *Wie lange sind Sie es Rechtsanwalt? (Як давно ви працюєте адвокатом?)*

Адвокат: *Seit knapp 3 Monaten. (Трохи менше 3 місяців).*

Суддя: *Schauen Sie hier um. Sehen Sie hier irgendwelche Zuhörer? (Подивіться навколо. Бачите тут слухачів?)*

Адвокат: *Nein. (Hi).*

Суддя: *Dann warum tragen Sie eine Robe? (Тоді чому ви носите мантію?)*

Діалог показує важливі аспекти юридичної культури, включаючи зовнішній вигляд адвокатів під час судового процесу та різні деталі, які можуть вплинути на сприйняття адвоката колегами. Зі слів судді стає очевидно, що молодий адвокат міг неправильно зрозуміти вимоги до одягу на судовому засіданні.

Wie lange sind Sie es Rechtsanwalt – суддя навмисно спершу задає питання про стаж адвоката, перш ніж зробити зауваження щодо дрес-коду. Стає зрозуміло, що досвідчений суддя відразу помітив недосвідченість адвоката, але хотів переконатися у своїх здогадках. До того ж, глядачі отримують додаткову інформацію про персонажа, про те, що він не так давно працює у сфері, і з таким малим стажем уже отримав справу про вбивство.

Schauen Sie hier um. Sehen Sie hier irgendwelche Zuhörer – суддя і так чудово знає, що слухачі відсутні. Проте він задає це питання. Воно слугує додатковою

аргументацією для співрозмовника про зайвий рівень офіційності в одязі під час судового засідання [67].

Адвокат: *Hallo. (Привіт).*

Патологоанатом: *Abend. (Добрий вечір).*

Адвокат: *Ich vertrete den Beschuldigten. (Я представляю звинуваченого).*

Патологоанатом: *Gut. Also, das Opfer ist männlich, 84 Jahre alt, 1,80 m groß. Die Nase ist zertrümmert, vermutlich durch stumpfe Gewalt. (Гаразд. Отож, жертва – чоловік, 84 роки, зріст 1,80 м. Ніс розбитий, ймовірно, тупим предметом).*

Даний фрагмент є частиною розмови між адвокатом і патологоанатомом, де обговорюється інформація про жертву злочину.

- *Ich vertrete den Beschuldigten* – адвокат оголошує свою роль в справі – він представляє і захищає обвинуваченого, тобто особу, яка підозрюється у злочині.
- Патологоанатом надає для протоколу та одночасно адвокатові інформацію про жертву злочину, про фізичні показники та імовірну природу пошкоджень.
- Ця розмова може бути важливою частиною визначення доказів, які можуть вплинути на розвиток справи і аргументацію захисника під час судового процесу.

Розмова свідка та судді щодо опису підозрюваного у вбивстві дає змогу оцінити, наскільки точно повинні бути розкриті деталі для з'ясування справедливості.

Свідок: *Dann hat er gesagt, er ist tod. (Потім він сказав, що він мертвий).*

Суддя: *War Herr Collini besonders aufgewühlt oder emotional? (Чи був пан Колліні особливо схвильованим чи емоційним?)*

Свідок: *Nein. Er war irgendwie teilnahmslos... ich weiß nicht, ob man hier so sagen darf, aber es hätte mich nicht gewundert, wenn er sich noch Espresso bestellt*

hätte. (Ні, він був якийсь байдужий... Не знаю, чи можна так сказати, але я б не здивувалася, якби він ще й замовив собі еспресо).

Свідок розповідає про те, як підозрюваний у вбивстві поводить себе безпосередньо після скоєння злочину. В даному випадку, свідок вживає вислів *er ist tod*, який стосується жертви. Таким чином, свідок передає слова обвинуваченого, які він чув а також описує емоційний стан обвинуваченого. Важливо мати такі свідчення для встановлення фактів, пов'язаних зі справою.

Свідок надає додатковий контекст стану обвинуваченого, вказуючи, що він був байдужим (*teilnahmslos*) і додаючи іронічний коментар, що навіть можливо замовив би собі еспресо. Ця репліка свідка показує, як свідчення може містити додатковий контекст та відтінки, які можуть бути важливими для розуміння обставин справи та поведінки учасників.

2.2.3. Фільм «Hannah Arendt»

Фільм розглядає питання процесу «Адольф Ейхманн проти держави Ізраїль», де Арентд публічно висловила свої думки про співучасть Ейхманна в нацистських злочинах. Це також дає змогу аудиторії дізнатися більше про процес винесення вироку та розглянути питання відповідальності та справедливості в контексті правосуддя.

Підсудний: *Herr Vorsitzender, ich habe das Gefühl, dass ich hier so lange gebraten werde, bis das Steak gar ist, aufgrund einer Sache, die unmöglich zu belegen ist. (Пане Голово, у мене таке відчуття, що мене тут смажитимуть до тих пір, поки не приготується стейк. Через справу, яку неможливо довести).*

У цьому уривку людина в суді – підсудний Адольф Ейхманн – коментує хід судового розгляду і те, як, на його думку, з ним поводяться. Розгляньмо ці коментарі уважніше:

Herr Vorsitzender, ich habe das Gefühl, dass ich hier so lange gebraten werde,

bis das Steak gar ist – промовець звертається до головуючого судді і висловлює метафоричну скаргу. Він порівнює свій допит або судовий процес зі смаженням стейка. Метафора вказує на те, що він відчуває, що його допитують інтенсивно і довго, доки він весь не «просмажиться», тобто доки не буде витягнута кожна можлива деталь інформації.

Aufgrund einer Sache, die unmöglich zu belegen ist – підсудний вважає, що його провину неможливо довести у суді. Здавалося б, звичайна репліка звичайного судового процесу, проте цей підсудний є одним з співучасників масових вбивств єврейського народу.

Прокурор: *Sie haben gesagt, wenn der Führer Ihnen gesagt hätte, dass Ihr Vater ein Verräter ist, hätten Sie ihn selbst erschossen. Ist das richtig? (Ви сказали, що якби фюрер сказав вам, що ваш батько зрадник, ви б самі його застрелили. Це правда?)*

Підсудний: *Wenn er ein Verräter gewesen wäre, ja. (Якби він був зрадником, то так).*

Прокурор: *Nein, wenn der Führer Ihnen gesagt hätte. Hätten Sie Ihren eigenen Vater erschossen? (Ні, якби фюрер сказав вам. Ви б застрелили власного батька?)*

Підсудний: *Angenommen, er hätte dies bewiesen. Hätte er dies bewiesen, wäre ich durch meinen Fahneid verpflichtet gewesen. (Припускаючи, що він це довів. Якби він це довів, я був би пов'язаний присягою на вірність прапору).*

Прокурор: *Wurde Ihnen bewiesen, dass die Juden vernichtet werden mussten? (Чи було вам доведено, що євреїв треба знищувати?)*

Цей діалог демонструє юридичні аспекти, пов'язані з відповідальністю за дії в рамках військової командної структури, виконанням наказів вищих начальників, а також впливом етичних роздумів на прийняття рішень. У ньому також можна спостерігати застосування гіпотетичних ситуацій для висловлення позицій та обґрунтувань.

Обидва учасники діалогу послуговуються аргументами, щоб логічно обґрунтувати свої позиції. Вони застосовують причинно-наслідкові зв'язки для

висвітлення мотивації питання та відповіді [49].

Прокурор цитує слова підсудного («*Sie haben gesagt...*») для уточнення його висловлювань та позиції.

Підсудний застосовує конструкції умовного способу (*Wenn er ein Verräter gewesen wäre, ja; Angenommen, er hätte dies bewiesen*) для вираження гіпотетичних ситуацій та обставин, що впливають на його рішення та позиції.

У тексті вживають специфічні слова (*Verräter, Führer, Fahneid*), що належать до юридичної та військової термінології. Також учасники вживають офіційний, формальний стиль мовлення, характерний для такого типу діалогів.

Ці вербальні засоби допомагають створити належний юридичний контекст, розкрити думки та позиції персонажів, а також детально розглянути питання відповідальності та етики.

2.2.4. Серіал «Der Pass»

Серіал розповідає про розслідування серії жорстоких вбивств у прикордонному регіоні між Німеччиною та Австрією.

В даній кінострічці увагу привертають діалоги між представниками правоохоронних органів. Специфіка сюжету передбачає ведення спільного розслідування справи вбивства групами із двох країн одночасно – Австрії та Німеччини.

Пан детектив: *Herr Winter. (Пан Вінтер).*

Пані детектив: *Hallo. Freut mich Sie? kennenzulernen. (Привіт. Приємно познайомитись).*

Пан детектив: *Und? (Ну що?)*

Пані детектив: *Ein Toter, männlich, liegt über einem Grenzstein. Genau gesagt, der Oberkörper in Österreich, die Beine in Deutschland. (Труп, чоловік, лежить на прикордонному пункті. Якщо бути точним, то верхня частина тіла в Австрії, а*

ноги в Німеччині).

Детективи вдаються до привітання та представлення (*Herr Winter, Hallo. Freut mich kennenzulernen*) для встановлення контакту та ввічливої взаємодії. Вони послуговуються короткими запитаннями (*Und*) та короткими відповідями (*Ein Toter, männlich*), переходячи відразу до своєї роботи, адже справа вкрай серйозна [12].

Характерною для розмов поліцейських ознакою є точність та деталі [55]. Пані детектив надає точну інформацію стосовно знахідки трупа, та описує його місцезнаходження (*Genau gesagt, der Oberkörper in Österreich, die Beine in Deutschland*).

Пані детектив: *Der Fall fällt in meine Zuständigkeit. Sie fanden Papiere in seiner Kleidung. Er ist bei uns registriert.* (Справа підпадає під мою юрисдикцію. В його одязі знайшли документи. Він зареєстрований у нас).

Пан детектив: *Ok. (Гаразд)*.

У цьому короткому діалозі застосовуються вербальні засоби для передачі інформації та встановлення взаємодії між персонажами. Перший учасник діалогу вказує на те, що справою займатиметься його команда слідчих (*Der Fall fällt in meine Zuständigkeit*), відзначаючи свою відповідальність за розслідування даної події. Другий учасник діалогу коротко погоджується з отриманою інформацією (*Ok*), виражаючи згоду та розуміння.

Старший комісар: *Kurz und knapp, Ihr Bericht. Die Position des Körpers ist sehr ungewöhnlich, oder?* (Коротка і по суті, ваша доповідь. Положення тіла дуже незвичне, чи не так?)

Детектив: *Ja. (Так)*.

Старший комісар: *Und haben die Deutschen schon eine Theorie? (А чи є у німців вже якась теорія?)*

Детектив: *Ich weiß es nicht. (Я не знаю)*.

Старший комісар: *Haben Sie mit ihnen auf dem Pass gesprochen? (Ви говорили з ними на кордоні?)*

Детектив: *Es ist nicht unsere Angelegenheit. (Це не наша турбота).*

Цей фрагмент діалогу дає змогу передати внутрішню динаміку розслідування, а також роль та обов'язки кожного персонажа в цьому процесі.

Kurz und knapp, Ihr Bericht – начальник слідчого відділу звертається до детектива, звертаючи увагу на незвично короткий звіт щодо розслідування. Без знання контексту дуже важко здогадатися, на що натякає начальник, проте репліка несе мету дізнатися більше стосовно справи.

Und haben die Deutsche schon eine Theorie – фраза містить посилання на *die Deutschen (німців)*, що наштовхує на думку про міжнародний характер розслідування.

Протягом усієї розмови прослідковується стриманий, мовчазний настрій детектива. Це прослідковується у таких вербальних засобах: *Ja, Ich weiß es nicht, Es ist nicht unsere Angelegenheit*. Стає очевидно, що, з якихось причин, детектив не бажає розгорнуто відповідати на запитання співрозмовника і, відповідно, розслідувати дану справу.

2.3. Характеристика юридичного кінодискурсу на основі досліджених кінострічок

З огляду на концепції українських лінгвістів, які проводили дослідження судового дискурсу в перекладознавчій призмі, а саме Ю. А. Лобода [13, с. 269–270] та у стилістичній призмі – О. Л. Доценко [7, с. 272–274], судовий дискурс належить до підвиду юридичного спілкування, тобто юридичного дискурсу, про що також зазначає у своєму дослідженні О. В. Просяна [17].

Відповідно, характерні ознаки судового дискурсу напряду описують властивості і юридичного дискурсу. Спираючись на виведені у дослідженні О. В. Просяни категорії характеристики судового дискурсу, можна проаналізувати вербальні засоби із діалогів, що зустрічалися у досліджених фільмах.

2.3.1. Ритуальність

Юридичний дискурс передбачає специфічні форми мовленнєвої практики та взаємодії, характерні для юридичного середовища. Йдеться про чітко закріплені за учасниками мовної взаємодії функції та шаблони спілкування. Зокрема, на основі проаналізованих кінострічок можна зафіксувати етикетні висловлювання початкового та завершального характеру.

Суддя: *Nach dem Zeugenliste hören wir heute nur den Waffensachverständigen. Das Beweisprogram ist damit beendet. Gibt es noch Anträge, Frau Staatsanwältin? (Згідно зі списком свідків, сьогодні ми заслухаємо лише експерта зі зброї. На цьому ми завершуємо програму доказів. Пані прокурор, чи є ще якісь клопотання?)*

Прокурор: *Nein. (Hi).*

Суддя: *Herr Verteidiger? (Пане адвокат?)*

Адвокат: *Nein. (Hi).*

Суддя оголошує, свідчення яких свідків чи експертів є на порядку денному, після чого, відповідно до процедури, питає по черзі прокурора та адвоката, чи мають вони якісь апеляції. Розмова має монологічний характер, попри те, що суддя задає питання, адже ці питання є формальними і відповіді на них короткі.

Суддя: *Sie wissen, dass Sie ja die Wahrheit sagen müssen, nichts hinzufügen und nichts weglassen dürfen, falsche Aussagen werden hoch bestraft. (Ви знаєте, що Ви повинні говорити правду, нічого не додавати і нічого не упускати, неправдиві заяви суворо караються).*

Експерт: *Nickt. (Киває).*

Суддя: *(an die Sekretärin) Belehrt. (до секретаря) Проінструктовано).*

Ще одна етикетна фраза, що вживається суддею на початку розмови зі свідками. Ця фраза повторюється практично дослівно у всіх судових процесах.

2.3.2. Питально-відповідна форма

Специфічний стиль спілкування, який використовується у юридичних ситуаціях для отримання і передачі інформації. Ця форма юридичного дискурсу включає в себе запитання, які представник системи правосуддя (наприклад, суддя, адвокат, прокурор) ставить свідкам, сторонам у справі та іншим учасникам юридичного процесу, а також відповіді на ці запитання.

Питання, що були поставлені однією зі сторін під час судового процесу:

- *Herr Verteidiger?*
- *So, noch Anträge?*
- *War Herr Collini besonders aufgewühlt oder emotional?*
- *Ist das richtig?*
- *Hätten Sie Ihren eigenen Vater erschossen?*
- *Wurde Ihnen bewiesen, dass die Juden vernichtet werden mussten?*

Загальною метою цих питань є отримання інформації, яка має важливе значення для судового процесу та розкриває ключові аспекти справи або позиції сторін. Проте в кожному конкретному випадку питання має конкретну вужчу мету. Наприклад, питання судді найчастіше є формальними і звернені до адвоката чи прокурора. Якщо ж поглянути на питання прокурора у розмові із підозрюваним, вони спрямовані на встановлення фактів, отримання доказів та навіть провокування людини незручними для неї запитаннями задля отримання важливої для рішення суду інформації.

Питання у розмовах між юристами, детективами та іншими представниками закону:

- *Das ist ja Grund?*
- *Offen?*
- *Wer soll Ihren Mann erschossen haben, Frau Krammer?*
- *Aber Sie verstehen schon, dass er vor hinten erschossen wurde?*

- *Und haben die Deutschen schon eine Theorie?*

Ці питання відрізняються більшим ступенем неформальності. Адвокат у розмові із колегою може обговорювати справу, уникаючи шаблонних виразів, котрі необхідно вживати під час судових процесів.

2.3.3. Полілогічність

Як зазначає О. Л. Доценко: «У ході судового засідання кілька (або багато) учасників виконують різноманітні комунікативні дії» [7]. Сюди входять суддя, прокурор, адвокати, свідки, підсудні, перекладачі і інші учасники. Кожен з цих учасників вносить свій внесок у комунікаційний процес, представляючи свої позиції, аргументи, свідчення та інші елементи, які впливають на хід судового процесу.

Учасниками полілогів, відповідно до прикладів, розглянутих вище, є такі пари:

- Суддя, прокурор та адвокат;
- Суддя, прокурор та свідок;
- Адвокат, прокурор та підсудний.

2.3.4. Офіційно-діловий стиль, поєднаний із розмовним

В юридичному дискурсі може бути використаний офіційно-діловий стиль, поєднаний із розмовним, залежно від контексту та специфіки комунікації. Цей стиль спрощує сприйняття та розуміння інформації, особливо у випадках, коли юридичні поняття та терміни можуть бути складними для людей, які не є фахівцями в галузі права. Мовці з юридичною освітою послуговуються практично виключно офіційно-діловим стилем, особливо, якщо це стосується розмов під час судових процесів. Проте у репліках свідків та підозрюваних

переплітаються ці два стилі.

Nach dem Zeugenliste hören wir heute nur den Waffensachverständigen. Das Beweisprogram ist damit beendet. Gibt es noch Anträge, Frau Staatsanwältin?

Офіційно-діловий стиль в цьому фрагменті характеризується формальністю, використанням професійної термінології, структурованим підходом до введення питань та звертанням до статусу учасників судового процесу.

Herr Vorsitzender, ich habe das Gefühl, dass ich hier so lange gebraten werde, bis das Steak gar ist, aufgrund einer Sache, die unmöglich zu belegen ist.

З іншого боку, у репліці підозрюваного поєднуються офіційно-діловий та розмовний стилі:

- звертання до посадової особи: *Herr Vorsitzender* – це офіційне звертання до судді, що вказує на формальний характер судового засідання;
- *Ich habe das Gefühl* – ця фраза вказує на особистий емоційний стан та є характерною для розмовної мови;
- *Ich werde hier so lange gebraten, bis das Steak gar ist* – це порівняння, яке використовується для виразного опису ситуації та є розмовним виразом.

Висновки до Розділу 2

Отже, було розглянуто та проаналізовано особливості обраних кінотворів. Загалом, ці фільми та серіали об'єднують спільні риси – занурення у глибокі теми, що спонукають до роздумів та застосування юридичної тематики в ході розгортання сюжету, як інструменту для передачі стилю персонажів. Фільми змушують глядачів критично переглянути власні переконання, поставити під сумнів суспільні норми та замислитися над етичними аспектами людської поведінки. Відібрані фільми демонструють силу кіно як засобу, особливо із залученням прийомів для формування кримінального жанру, зокрема:

- Залучення спеціалістів. Детективи, слідчі, адвокати та інші фахівці з

правоохоронних органів грають ключову роль у сюжеті. Практично у кожному діалозі наявний персонаж із цієї сфери.

- Специфічна атмосфера. Особлива атмосфера невідомості, небезпеки та загрози дає змогу створити відчуття реалізму і глибини сюжету.
- Загадка та розгадка. На прикладі фільмів та серіалів ми побачили, що кримінальний жанр часто передбачає наявність загадкового злочину або події, що вимагають розгадки. Інтрига створюється навколо пошуку доказів та зловмисників, а глядачі відчують зацікавлення у вирішенні головоломки.

Також були виокремлені вербальні риси, що формують юридичну складову у кримінальному жанрі кіно, до них належать лаконічність та конкретність мови. Діалоги в кримінальних сценах відзначаються короткими, чіткими репліками. Запитання та відповіді мають бути зрозумілими і без зайвого змарнування часу. До основних характеристик діалогів кримінального жанру відносимо:

- Підняття ключових питань. Акцент робиться на ключових питаннях: докази, свідчення, мотиви, обставини злочину тощо.
- Обмеження і правила. Діалоги під час судових засідань відзначаються зверненням до правил та норм юридичного процесу, наприклад, обов'язку говорити правду.
- Велика кількість термінології. У стрічках про розслідування злочинів діалоги переповнені різноманітними юридичними та кримінальними термінами.

Подальший аналіз і дослідження фільмів зі схожими характеристиками може сприяти глибшому розумінню перетину між кіно, культурою та критичним мисленням.

РОЗДІЛ 3. НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕМАТИКИ У НІМЕЦЬКОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ КІНОДИСКУРСІ

3.1. Аналіз невербальних засобів вираження юридичної тематики в діалогах представників юридичної та правоохоронної сфери

Невербальна система має велике значення для юристів також в сфері їх професійної діяльності. Невербальна комунікація дає змогу виявити емоції, наміри та ставлення осіб під час переговорів, судових справ або спілкування з клієнтами. Невербальні сигнали можуть слугувати важливими неформальними доказами як в судових процесах, так і під час особистих розмов із клієнтами, колегами, переговорів. Міміка, жести та інші невербальні вирази можуть підсилювати свідчення або суперечити їм, роблячи їх більш чи менш переконливими перед суддями та присяжними [41].

Перед аналізом невербальних засобів вираження варто провести оцінку статичних елементів, тобто всіх тих елементів, які залишаються незмінними в ході слухань у залі суду чи розмов між адвокатом і підзахисним або ж іншими особами. Ці компоненти складаються як з невербальних засобів вираження, так і з елементів, що впливають на невербальну поведінку партнерів по взаємодії. Визначення деяких статичних елементів ґрунтується на методі, представленому У. Зольманном у його роботах [80]. За відправну точку У. Зольманн бере концепцію спостереження за дорослими, згідно з якою взаємодія особи, невербальна поведінка та поведінкові патерни систематично фіксуються та пов'язуються з відповідним контекстом. Його метод дозволяє інтерпретувати невербальну поведінку. Таким чином, для цього дослідження виокремлюють такі статичні елементи:

1. Ситуація та контекст: інформація про партнерів по взаємодії; про загальну ситуацію з деталями часу і місця, а також про теми, що

обговорюються;

2. Периферійне сприйняття: опис елементів, які не перебувають у фокусі уваги, а відбуваються на задньому плані або з'являються лише на короткий час, але привертають до себе увагу і тому також можуть впливати на невербальну поведінку партнерів по взаємодії;
3. Зовнішній вигляд партнерів по взаємодії: їхній одяг.

Слід мати на увазі, що невербальні засоби вираження ніколи не варто розглядати ізольовано, оскільки вони утворюють єдине ціле лише в сукупності [3]. Крім того, невербальні засоби вираження одного партнера по взаємодії завжди повинні розглядатися у взаємозв'язку з невербальними засобами вираження іншого партнера по взаємодії. Тому, оцінюючи невербальну поведінку, варто також брати до уваги невербальну поведінку його партнерів по взаємодії [71]. Відповідно, наступні динамічні елементи або невербальні засоби вираження підлягають аналізу із урахуванням вищезазначених передумов:

1. Поза та орієнтація тіла партнерів по взаємодії
2. Жести партнерів по взаємодії
3. Міміка партнерів по взаємодії

3.1.1. Серіал «Glauben»

Проаналізований раніше діалог між адвокатом та прокурором на предмет вербальних засобів вираження розкриває нові нюанси, якщо поглянути на невербальні особливості.

Ситуація та контекст:

Партнерами по взаємодії є адвокат на прізвище Шлезінгер та прокурор. Із попередніх діалогів відомо, що ці двоє є давніми знайомими. Розмова відбувається вночі, адвокат здійснює візит до прокуратури, а саме в кабінет його товариша. Спілкування стосується справи захисту підозрюваної.

Периферійне сприйняття:

Відразу помітно, що присутній загальний стан напруги, оскільки розмова відбувається пізно вночі. Адвокат виглядає невиспаним та роздратованим, протягом перших кількох секунд його появи в кадрі, в очі кидається впевненість прокурора та невпевненість адвоката, очевидно, що він відчувається незатишно. Освітлення в кімнаті приглушене.

Зовнішній вигляд:

Адвокат одягнений в костюм дорогої марки, який проте виглядає не випрасуваним та не по розміру. Адвокат має зайву вагу, а костюм, на вигляд, уже старий. Прокурор одягнений в офісному стилі, підкреслюючи своє професійне звання, але, на противагу, його костюм в ідеальному стані.

Поза та орієнтація тіла співрозмовників:

Спочатку адвокат стоїть, але на середині розмови відсовує крісло та сідає навпроти прокурора. Прокурор від початку сидить у своєму кріслі, його спина пряма, тіло розслаблене.

Після питання «*Warum machen Sie noch Nachtdienst?*» прокурор змінює позу та нахиляється у кріслі вперед до співрозмовника, складаючи руки разом. Таким чином він висловлює свою зацікавленість у відповіді адвоката. Нахил вперед та складання рук також вказують на активне слухання і зосередженість на темі.

Жести:

Як тільки адвокат заходить у приміщення, прокурор встає з крісла та простягає свою руку – відбувається рукостискання, що є поширеною традицією привітання в багатьох культурах, а особливо в діловій сфері, і такий жест є характерним, очевидно, для німецькомовного юридичного дискурсу.

На відміну від офіційного спілкування, під час неофіційного, кількість, інтенсивність та амплітуда жестикуляцій збільшується. За умов неофіційного спілкування можна спостерігати індивідуальні особливості використання жестів, в той час як в офіційному спілкуванні застосування жестів відбувається відповідно до національно-культурних норм [14].

Протягом розмови адвокат не жестикулює взагалі – він сидить, поклавши руки на бильця крісла. Вибір такої пози може бути зумовлений бажанням виглядати спокійним та зосередженим. Можливо, він хоче створити враження впевненості під час розмови та контролювати ситуацію і структуру розмови.

На противагу, прокурор супроводжує свої репліки різними жестами. Після того, як він ставить питання співрозмовнику, прокурор поєднує руки у жесті впевненості – пальці зчеплені, проте долоні не торкаються, руки ставить на стіл, спина пряма. Зміна дистанції на ближчу до співрозмовника свідчить про інтимний характер питання.

Міміка:

Обличчя прокурора виказує емоції зацікавленості та здивування, адвокат передає своїм обличчям втому та байдужість. Зокрема, прокурор часто піднімає брови і широко розкриває очі, особливо після того, як ставить запитання. В адвоката обличчя практично без емоцій, очі ледь відкриті. З одного боку, це може означати виснаження. З іншого боку, така міміка свідчить про професіоналізм спеціаліста, адвокати часто намагаються залишати свої емоції поза рамками своєї роботи. Беземоційне обличчя може свідчити про здатність залишати особисті емоції поза робочими обов'язками, особливо, якщо ситуація стосується захисту клієнта.

Розглянемо іншу розмову адвоката, цього разу із підзахисною, котру підозрюють у скоєнні вбивства.

Ситуація та контекст:

Партнерами по взаємодії є адвокат та молода жінка, не старше 30 років. Розмова відбувається посеред ночі, в тюремній камері. Увагу привертає стан камери, у якій перебуває жінка – на стінах безліч надписів, деякі з них нецензурні. Напрошується висновок, що це ізолятор тимчасового утримування.

Периферійне сприйняття:

Ця розмова також відбувається пізно вночі, що додає напруження і невизначеності ситуації, оскільки підозрювана може відчувати додатковий

дискомфорт.

Зовнішній вигляд:

Адвокат одягнутий в той самий костюм, він підкреслює офіційний стиль навіть попри те, що костюм вже не новий. Підозрювана носить довгу вечірню сукню, взуття на підборах та шаль – справляє перше враження доглянутої людини, котра вмє стильно одягатися. Людина в такому одязі виглядає особливо незвично у тюремній камері.

Поза та орієнтація тіла співрозмовників:

Партнери по взаємодії сидять поруч на одній лавці, близько один до одного, на відстані менше 0,5 метра. Таке розташування комунікантів може відображати взаємну довіру. Якщо партнери сидять близько один до одного, це може свідчити про намір відкрито обговорювати важливі питання. Цілком можливо, що створення неформальної обстановки – це стратегія юриста, щоб краще порозумітися з клієнтом.

Поглянувши на пози, в яких перебувають співрозмовники протягом розмови, можна зробити висновок щодо субординації – в цій ситуації відсутнє домінування когось із учасників діалогу.

Жести:

Після того, як зайти в камеру, адвокат відразу подає свою руку підзахисній та представляється. Особливо цікаво, що рукостискання триває аж 5 секунд. Зазвичай рукостискання триває всього кілька секунд і має формальний характер. Велика тривалість цього жесту може свідчити про певний незручний момент, який виник в ході спілкування, або може бути спробою однієї зі сторін запевнити у тому, що йому чи їй можна довіряти.

Зазвичай тривалість рукостискання визначається соціокультурними нормами та звичаями, воно може варіюватися в різних країнах і культурах за своєю формою [4]. У цьому випадку така тривалість може бути як індивідуальним так і контекстуальним виявом, проте, зважаючи на постійний зоровий контакт, схоже, що адвокат намагається завоювати у клієнтки довіру.

Міміка:

Адвокат не дивиться в очі клієнтці, його погляд спрямований в її бік, проте вниз, на її коліна. Така позиція може вказувати на його незручність чи невпевненість в даній ситуації або може бути спробою адвоката зберегти професійну дистанцію та уникнути емоційного зв'язку з клієнтом.

Клієнтка ж протягом усієї розмови шукає зорового контакту. Зважаючи на те, що вона намагається переконати свого захисника, що вона не винна у вбивстві, така її поведінка свідчить про бажання заручитися підтримкою та пересвідчитись, що їй вірять.

В обличчі жінки читаються емоції занепокоєння та страху – кутики рота, що звисають, розширені очі, привідкритий рот [70].

Адвокат чудово контролює свої емоції, він уважно слухає, киває, але обличчя не виказує емоцій. Лише протягом одного епізоду розмови адвокат своєю мімікою показав емоцію гніву – зіщулені м'язи лоба, зімкнені губи – коли клієнтка повідомила, що вона розповіла всі відомі їй подробиці справи поліції.

3.1.2. Серіал «Der Pass»

Одним із інструментів детективів протягом розслідування справ є вміння «читати» комуніканта, тобто розуміти, що означають ті чи інші невербальні засоби вираження. Ці навички стають у пригоді під час допитів, адже не завжди підозрювані кажуть усе, що знають або ж намагаються обманути.

На прикладі сцени із серіалу розглянемо характеристики невербальних елементів юридичного дискурсу під час роботи поліцейських.

Ситуація та контекст:

Два детектива прибули у тюрму для розмови із родичем жертви для з'ясування можливих мотивів убивства. Розмова відбувається у великому приміщенні, з багатьма столами, за одним зі столів сидять з одного боку детективи та з іншого – в'язень. На виході з приміщення перебуває охоронець.

Периферійне сприйняття:

Чоловік, із яким розмовляють поліцейські, не бажає іти на контакт та всіляко ухиляється відповідати на запитання, аж доки не дізнається, що його брата убили.

Зовнішній вигляд:

Детектив із Німеччини одягнений у костюм, його колега із Австрії носить повсякденний одяг – кофту та джинси. Обоє детективів не носять поліцейську уніформу, натомість їхній стиль більш вільний. Зрозуміти, що це службовці можна по бейджах із іменами та посадами.

В'язень одягнений у повсякденний одяг, в деяких в'язницях мінімального рівня безпеки, де умови менш суворі, в'язні можуть носити власний повсякденний одяг. Однак, зазвичай, існують певні обмеження і правила щодо типу та кольорової гами одягу.

Поза та орієнтація тіла співрозмовників:

Чоловік, якого допитують, сидить дуже розслаблено, він спустився у кріслі до рівня лопаток, ноги простягнув під стіл, руки вільно лежать на ногах. Така поза – це або стратегія захисту, щоб приховати свої емоції, або щира байдужість до ситуації.

Детективи сидять рівно, пані детектив сидить із закладеною ногою на іншу ногу – признак розслабленості. Пан детектив відхилився одним плечем назад, трохи розставив ноги – поза домінування.

Жести:

Пан детектив вдається до різких жестів та намагається спровокувати в'язня, щоб він проговорився, наприклад, кидає папку з документами на стіл. Метою є створення емоційного тиску.

Відповідаючи на питання, в'язень застосовує жест, що підкреслює його аргумент – робить кільце із вказівного та великого пальців. Також він веде вказівним пальцем по горизонтальній лінії, відзначаючи часовий проміжок у своїй розповіді. Коли йому показують фотографію вбитого родича, в'язень

підносить кулак до рота – намагається втримати емоції.

Звертаючись до класифікації поз та рухів Даела, бачимо, що в'язень застосовує емблеми. Він робить рух головою, що у багатьох країнах означає «ні», проте цей чоловік за національністю болгарин і в його країні такий рух означає «так». Емблеми – це конвенціоналізовані дії з чітким значенням. Ці символічні дії є культурно визначеними і можуть використовуватися незалежно від вербальних знаків. Для того, щоб розпізнати емблеми, потрібно знати культурні відмінності, що стосуються комунікації.

Міміка:

В погляді в'язня відчувається злість, ніздрі розширені – це означає, що він не бажає співпрацювати з детективами. Пані детектив вдало аналізує міміку чоловіка і не відповідає на неї ніяк, її лице беземоційне, а погляд подорожує від документів по справі до в'язня. Таким чином пані детектив не робить зайвого тиску на співрозмовника.

Виконуючи протилежне завдання, пан детектив своєю мімікою підігріває гнів співрозмовника. Постійний зоровий контакт, насуплені брови та ледь помітна посмішка кидають виклик партнеру по взаємодії, не дають йому розслабитись.

3.2. Аналіз невербальних засобів вираження юридичної тематики в діалогах між учасниками судового процесу

Надзвичайно важливою є невербальна складова протягом судового процесу. Вона може впливати на спосіб, яким учасники судового процесу сприймають свідчення, аргументи та в подальшому на рішення присяжних або судді.

На прикладі фільму «Der Fall Collini» можна проаналізувати ефект від застосування невербальних елементів з боку різних учасників судового процесу.

Ситуація та контекст:

Відбувається слухання з приводу вбивства. В залі суду перебуває приблизно 40 слухачів, суд присяжних, суддя, адвокат, сторона прокуратури, звинувачений у вбивстві чоловік та постраждала сторона – дочка вбитого чоловіка. Діалог проходить між судмедекспертом, який дає свідчення щодо стану, у якому знайшли вбитого, та прокурором, котрий ставить свідку питання.

Периферійне сприйняття:

Через жорстокість злочину судовий процес має емоційне навантаження на всіх учасників, особливо на дочку потерпілого – протягом надання свідчень судмедекспертом вона плаче, а після початку опису стану тіла підводиться та покидає залу.

Зовнішній вигляд:

Прокурор одягнутий у мантию, це свідчить про його офіційний статус в судовому процесі. Мантия є типовим одягом для представників прокуратури або адвокатів у багатьох юридичних системах та символізує їхню професіональну роль. Експерт одягнутий у костюм, він також дотримується офіційного стилю.

Поза та орієнтація тіла співрозмовників:

Експерт сидить за столом, тіло нахилене вперед, тягнеться до мікрофона. Прокурор сидить збоку від експерта, поруч із потерпілою, таке розташування, навіть для людини, не знайомої із ритуальністю судового процесу, свідчить про підтримку та захист інтересів.

Відповідно до роботи Н. Даела, система кодування тілесних дій і поз складається із трьох типів поз: емблеми, маніпулятори та ілюстратори [40, с. 97–103]. У даному комунікативному акті можна спостерігати застосування маніпуляторів. Маніпулятори – це дії, внаслідок яких частина тіла торкається іншої частини тіла або предмета. У цьому сенсі розрізняють маніпулятори з собою та маніпулятори з об'єктом. Зокрема є два маніпулятори, обидва з об'єктами: експерт торкається мікрофона протягом промови, прокурор грається письмовою ручкою.

Жести:

Експерт тримає руки разом, долоня накладається на кулак іншої руки. Спосіб тримання рук експерта може бути інтерпретований як спроба підкреслити його впевненість та рішучість під час надання експертних висновків. Такий жест може також вказувати на прагнення контролю.

Прокурор тримає в руці письмову ручку. З одного боку, гра дрібними предметами є знаком нервозності. З іншого боку, такий жест може бути звичайною практикою для нотування важливих аспектів під час судового процесу. Він може використовувати цю ручку для підкреслення ключових моментів свідчень, зазначення питань.

Після того, як потерпіла виходить із зали суду, прокурор підносить свою руку до рота і почісує підборіддя. Такий жест є оцінювальним. Він вказує на те, що прокурор є занепокоєним або роздратованим поведінкою потерпілої. Крім того, у дискусіях даний жест означає роздуми над наступним аргументом, ця версія тлумачення може бути більш актуальною для юридичного дискурсу [62].

Міміка:

Після того, як він задав питання *«Ist es einfach, jemandem den Jochbeinknochen zu brechen?»*, прокурор піднімає брови та опускає кутики рота. Це ознака зацікавленості та очікування відповіді експерта.

Обличчя експерта не виказує багато емоцій. У судовому процесі, експерти зазвичай намагаються виявляти об'єктивність та нейтральність у висновках та відповідях, щоб забезпечити достовірність та професіоналізм у своїй роботі.

В ще одному діалозі протягом того ж самого судового процесу свідчення дає підозрюваний у скоєнні злочину, запитання йому ставить прокурор.

Ситуація та контекст:

Чоловік обвинувачується у скоєнні вкрай жорстокого вбивства, справа набуває суспільного резонансу через те, що жертва була відомою особистістю. Крім того, підозрюваний не хоче співпрацювати зі слідством і розкривати деталі злочину.

Зовнішній вигляд:

Прокурор одягнутий у мантию, підозрюваний у костюм. Видно, що підозрюваний вкрай виснажений розслідуванням.

Поза та орієнтація тіла співрозмовників:

Підозрюваний сидить за трибуною для надання свідчень. Його спина згорблена. Ця поза може свідчити про як фізичне, так і емоційне незручне положення, у якому перебуває людина. Згорблена спина вказує на бажання підозрюваного уникнути зорового контакту.

Прокурор на початку розмови піднімається зі свого крісла та крокує по приміщенню, задаючи провокативні запитання. Під час кульмінації «допиту», задаючи головне питання, прокурор наближається до підозрюваного позаду, зі спини. Такими діями він намагається створити психологічний тиск на підозрюваного та спробувати отримати від нього важливі для сторони обвинувачення відповіді.

Жести:

Обидві руки підозрюваний тримає під столом. Він намагається не виказувати взагалі ніяких емоцій і не жестикулювати.

Прокурор носить в одній руці папери, іншу руку він тримає на рівні грудей. Тримання однієї руки на рівні грудей є жестом зібраності та контролю над ситуацією. Згодом він кладе папери та кілька разів протягом висловлювання аргументів робить жест обома руками, в якому тримає разом великий та вказівний пальці. Прокурор свідомо застосовує цей жест для підкреслення, наголошення важливості своїх аргументів.

Крім того, прокурор повсякчас вдається до застосування ілюстраторів – дій, які підтримують вербальну мову під час розмови. Він збирає пальці та згинає перпендикулярно долоню коли промовляє аргументи. Такий невербальний ритм ілюструє зміст вербального повідомлення. Ці ілюстратори – це біти, тобто повторювані рухи, які підкреслюють певні моменти в часі. Вони з'являються паралельно з вербальною мовою і підтримують її структурно або ритмічно [40].

Міміка:

М'язи лоба підозрюваного напружені, це надає загрозливого вигляду його очам, губи міцно стиснені, погляд спрямований вниз – усе це ознаки негативного ставлення до мовця, а також емоцій гніву та зневаги.

Кілька разів після того, як задати питання підозрюваному, губи прокурора розтягуються в ледь помітній посмішці, а брови залишаються насупленими, такий мімічний стан трактують як зверхнє ставлення. Проте варто зауважити, що в судовому процесі важливо дотримуватися високого стандарту професіоналізму та поважати всіх учасників. Зверхнє ставлення може бути сприйняте негативно та викликати небажану реакцію до прокурора, як до особи, котра не поважає етику судового процесу.

Інша розмова відбувається між суддею, адвокатом та прокурором безпосередньо перед початком процесу.

Ситуація та контекст:

Адвокат робить безпрецедентний запит – просить виступити як експерта з історії права самого прокурора.

Периферійне сприйняття:

Таке прохання викликає здивування у всіх присутніх, що добре передає невербальна складова. Суддя зазначає, що цей запит не є звичайною процедурою для судового слухання, і що прокурор не зобов'язаний погоджуватись, проте він все ж дає згоду – ці деталі збуджують увагу до розмови між адвокатом та прокурором-експертом.

Зовнішній вигляд:

Всі три комуніканти одягнуті в мантиї чорного кольору із білою сорочкою та краваткою. Цей вид одягу створює формальну атмосферу у судовому залі та відображає офіційний стиль судового процесу.

Поза та орієнтація тіла співрозмовників:

Суддя перебуває на піднятій платформі в центрі судового залу. Прокурор сидить збоку від суддівського місця, адже він представляє державу і обвинувачення у суді. Адвокат сидить на протилежній стороні судового залу,

біля свого клієнта, адже він надає правовий захист своєму клієнту.

Згодом прокурор сідає за трибуну для надання свідчень.

Жести:

Адвокат тримає руки зімкненими, його пальці переплетені. Коли адвокат відповідає на питання судді щодо запиту, він, не розриваючи жесту, виймає вказівні пальці та зводить їх разом. Такий жест вказує на рішучість і намагання вплинути на рішення судді щодо запиту. Тримання вказівних пальців разом – це спосіб підкреслити, що надана інформація є ключовою для розуміння аргументації, невербально адвокат подає сигнал, що важливі слова в його запиті – це «експерт з історії права».

Давши згоду на те, щоб йому поставили запитання, прокурор застосовує жести, які говорять про те, що він змирився із ситуацією – повільне підняття й опускання рук та знизування плечима.

Міміка:

Суддя, очевидно, стурбована незвичним запитом від адвоката і її обличчя виказує це появою несправжньої посмішки, кутики рота трішки підняті вгору, а погляд ледь відчужений.

На початку розмови прокурор, як досвідчений спеціаліст у своїй справі, цілковито контролює власну міміку. М'язи лица розслаблені, погляд спрямований на співрозмовника. Все змінюється після того, як він розуміє, що адвокат володіє інформацією, яка дозволить йому виграти справу. Губи прокурора напружуються, він прикушує внутрішню сторону щоки, морщить лоб – це сигнали неспокою, стурбованості.

У судовій справі трапляються випадки, коли учасники судового процесу – це громадяни іншої країни. Розуміння невербальних знаків громадян інших країн в судових справах має велике значення. Громадяни різних країн можуть мати відмінні культурні контексти, що впливає на їхні невербальні вияви. Знання особливостей міжкультурної комунікації допоможе уникнути непорозумінь та конфліктів. Випадок у фільмі, коли свідком у німецькому суді виступає італієць

ілюструє цю особливість.

Ситуація та контекст:

У залу суду запрошують старого чоловіка – італійця за національністю. Адвокат веде з ним розмову, розпитуючи деталі того, яким чином він пов'язаний із підозрюваним.

Зовнішній вигляд:

Адвокат одягнений у чорну мантию, свідок у костюм світлого кольору.

Поза та орієнтація тіла співрозмовників:

Свідок сидить за трибуною для надання свідчень. Його руки перебувають під столом, спокійно лежать на ногах. Адвокат стоїть праворуч від свого столу.

Жести:

Свідок застосовує жест, який часто зустрічається в Італії, Іспанії та Латинській Америці – постукування кілька разів кісточками кулака по столу, щоб підкреслити твердження; у Німеччині ж немає еквівалента. Деякі невербальні засоби вираження, що застосовуються в одній культурі, не ідентифікуються представниками інших культур через відсутність еквівалентів. Тому, важко сказати, чи реципієнти невербальної інформації зрозуміли, що означає жест [64].

Зрозуміло лише, що адвокат знайомий із цим жестом, бо він застосував жест схвалення – кивнув свідку, підтримуючи зоровий контакт.

Міміка:

Міміка свідка дуже жвава, він часто піднімає брови, коли вербально висловлює згоду із адвокатом. У Німеччині цей вираз обличчя майже не використовується, але його розуміють. Це явище охарактеризоване, як відносна семіотична ідентичність: існують однакові невербальні засоби вираження, але в різних культурах вони виражаються по-різному. Відмінності можуть стосуватися форми, відтінків значення, випадків використання та частоти.

Висновки до Розділу 3

Невербальна комунікація відіграє важливу роль у юридичній сфері. У взаємодії між юристами, клієнтами та іншими учасниками юридичного процесу статичні та динамічні елементи стають основою аналізу невербальних знаків. Зазначений підхід до аналізу невербальної комунікації має потенціал використання в судових процесах, переговорах та щоденній взаємодії юристів з клієнтами та колегами. Ретельна оцінка невербальних елементів може допомогти виявити емоції, наміри та ставлення учасників, а також забезпечити додаткові неформальні докази у різних юридичних контекстах.

Було визначено низку невербальних рис, які формують юридичну складову у кримінальному жанрі кіно.

Одяг та зовнішній вигляд. Персонажі часто представлені у формальних та офіційних вбраннях. Юристи, судді, адвокати, а також правоохоронці мають вигляд, який підкреслює їхній професіоналізм, одяг стриманий та дотримує офіційний стиль. Наприклад, костюм або мантия судді чи адвоката є характерними для персонажів юридичної сфери.

Поза та орієнтація тіла. Пряма постава і рішучі рухи доповнюють образ мовця, акцентуючи увагу на професіоналізмі. Схрещені руки є ознакою закритої пози. У контексті судових слухань, орієнтація тіла важлива для сприйняття висловлювань мовця.

Жести. Важливим елементом було виявлено відмінності застосування жестів у неофіційному спілкуванні порівняно з офіційним. Інтенсивність та амплітуда жестикуляції зростають. Учасники комунікації мають різні стратегії невербальної поведінки. Відповідно до проаналізованого матеріалу, деякі співрозмовники менше жестикулюють, можливо, з метою проектування впевненості та контролю. На противагу, інші учасники комунікативного акту застосовують більше жестів, які можуть служити підкресленню точки зору або вираженню емоційної інтенсивності.

Було проаналізовано велику кількість жестів, зокрема такі групи:

Жести привітання. Наприклад, рукостискання – тривалість цього жесту, зокрема, може бути важливою індивідуальною або контекстуальною ознакою. Також кивок головою – вживається під час судового процесу, коли між співрозмовниками велика дистанція і рукостискання є надто неформальним жестом.

Жести впевненості. Зчеплені пальці з долонями, які не торкаються, довготривалий зоровий контакт із співрозмовником, тримання рук разом, де долоня обіймає кулак.

Жести оцінювання. Почесування підборіддя, підняття брів – важливо враховувати, що інтерпретація може варіюватися залежно від контексту та культурних особливостей.

На матеріалі досліджених діалогів проілюстровано також іншу класифікацію жестів:

- **Емблеми.** Наприклад, рухи головою, що мають інше значення в різних культурах.
- **Маніпулятори.** Доторки до предметів (олівця, столу) або до частин тіла.
- **Ілюстратори.** Утворення кільця великим та вказівним пальцем, спрямування вказівного пальця вгору та інші.

Міміка. У юридичному дискурсі міміка впливає на сприйняття інформації та емоційне враження аудиторії. Рухи та вирази обличчя, можуть мати різноманітні відтінки значень та виконувати різні функції у контексті юридичної комунікації.

Досвідчений юрист швидко розуміє, який мімічний стан передає обличчя співрозмовника:

- **Занепокоєння:** оцінювальний погляд, напружені кутики рота;
- **Здивування:** нахилена вперед голова, складка на лобі, підняття брів;

- **Роздратування:** зморщене чоло, підняття верхня губа, стиснена щелепа;
- **Нервовість чи напруження:** часті погляди вбік, швидкий, невпевнений рух губ;

Невербальні засоби в юридичному середовищі становлять важливий компонент ефективної комунікації. Вони допомагають встановлювати емоційний тон, підсилювати довіру та зробити взаємодію більш продуктивною. Розуміння невербальних сигналів стає ключовим елементом успішного функціонування в судовому та юридичному середовищі, де кожен момент може визначати результат справи чи рішення.

ВИСНОВКИ

У ході нашого дослідження ми виявили та проаналізували вербальні та невербальні засоби вираження, застосовані в німецькомовному кінодискурсі для представлення юридичної тематики. Досліджено основні підходи до вивчення цих засобів у науковій літературі, враховуючи їх роль у мовознавстві та кінематографії. Під час аналізу було виявлено, що існують різні підходи до аналізу та представлення юридичної тематики. Розглянуті ключові аспекти кримінального кінодискурсу, визначені його основні риси та можливості дослідження в мовознавстві.

Аналіз сценаріїв та діалогів обраних фільмів був важливою частиною нашого дослідження, де ми ідентифікували та дослідили вербальні елементи, розглядаючи їхню роль у створенні юридичного кінодискурсу. Вивчення мовлення уможливило виявлення характерної для даної галузі термінології, юридичних концепцій та специфічних особливостей висловлювань, що характеризують юридичний дискурс. Проаналізовано невербальну складову діалогів, визначено невербальні елементи та їх вплив на сприйняття юридичного контексту в кіно.

У результаті дослідження обраних кінотворів виявлено спільні риси вербальних засобів вираження юридичної тематики, такі як лаконічність мови, підняття протягом розмови ключових правових питань та вживання відповідної термінології. Аналізуючи фільми та серіали, виокремлено головні елементи кримінального жанру, а саме: залучення спеціалістів, створення специфічної атмосфери загрози, а також наявність ситуацій із загадковими подіями та їх розв'язанням.

Детальний аналіз статичних та динамічних складових, жестів та міміки у юридичній комунікації виявив різноманітність їхнього застосування у різних ситуаціях. Від привітальних жестів до жестів впевненості чи оцінювання, ці невербальні елементи є важливими у передачі емоцій, намірів та ставлення

учасників комунікації. Отже, наше дослідження підкреслює важливість розуміння невербальних елементів у юридичному середовищі. Це може не лише покращити рівень комунікації між учасниками, але й допомогти виявити інтенції співрозмовника, що має практичне значення в різних юридичних контекстах.

Розглянувши вербальні та невербальні засоби вираження юридичної тематики у кінодискурсі, маємо зазначити, що різні засоби вираження взаємодіють, доповнюють одне одного та складають цілісну картину в юридичному контексті. Водночас, варто зазначити, що інтерпретація цих елементів в певному розумінні є суб'єктивною. Різноманітність глядацьких переживань та культурних контекстів може впливати на сприйняття вербальної та невербальної комунікації у фільмах.

Таким чином, наше дослідження показало, що як вербальна, так і невербальна складові в юридичній сфері є важливими елементами взаємодії між юристами, клієнтами та іншими учасниками юридичного процесу. Проведене дослідження відкриває широкий простір для подальших досліджень у цій галузі. Зокрема, можливе вивчення впливу культурних аспектів на юридичний дискурс або розширення аналізу на інші жанри та тематики.

Крім того, дослідження має практичне застосування в сфері юридичної практики. Розуміння важливості вербальної та невербальної комунікації може покращити взаєморозуміння між юристами та їхніми клієнтами. Врахування невербальних сигналів та мовних особливостей сприяє уникненню непорозумінь та конфліктів, а також покращує якість спілкування у юридичній сфері.

Результати нашого дослідження мають внесок у мовознавство, особливо в галузях лінгвістичної прагматики, дискурсивного аналізу та психолінгвістики. Наприклад, аналіз мовних та немовних елементів висвітлює взаємозв'язок між процесом спілкування та емоційним станом учасників комунікації, що є темою психолінгвістичних досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безклубенко С. Д. Мистецтво як засіб комунікації. *Вісник КНУКіМ*. Серія: Мистецтвознавство. 2015. С. 5–13. URL: <http://arts-series-knukim.pp.ua/article/view/158439> (дата звернення: 13.07.2023).
2. Божик Д. М. Вербальні засоби вираження юридичної тематики у німецькомовному кримінальному дискурсі. *Молода наука Волині : пріоритети та перспективи досліджень : матеріали XVII міжнар. наук.-практ. конф. асп. і студ.* (м. Луцьк, 16–17 трав. 2023 р.). Луцьк, 2023. С. 273–276. URL: [Збірник матеріалів конференції_2023.pdf](#)
3. Габелко О. М. Невербальні засоби комунікації. *Наукові записки Національного університету Острозька академія*. Серія : Філологічна. 2013. С. 37–39.
4. Головінова А. О. Бізнес-комунікація у міжкультурному просторі. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Серія : Філологія. 2023. С. 3–29.
5. Голощук С. Л. Реалізація невербальних засобів спілкування у спонукальному дискурсі. *Вісник Сумського державного університету*. Серія : Філологія. 2007. С. 19-23. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/9939> (дата звернення: 10.10.2023).
6. Дорда С. В. Про деякі особливі характеристики юридичного дискурсу. *Збірник наукових праць: світогляд, філософія, релігія*. 2014. С. 146–154. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/52664> (дата звернення: 20.06.2023).
7. Доценко О. Л. Жанрова специфіка українського судового дискурсу. Мовні й концептуальні картини світу. *Київський університет*. Серія : Філологічні науки. № 24. 2008. С. 269–280. URL:

- filolvisnyk.com.ua/uploads/arkhiv-nomerov/2016/NV_2016_6/36.pdf (дата звернення: 14.10.2023).
8. Застровська С. О. Вербалізація парамовних і немовних засобів комунікації (на матеріалі німецької мови). *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Серія : Філологія. 2011. С. 64–69. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/1586/1/zastrovska.pdf> (дата звернення: 20.06.2023).
 9. Колесник М. Ю., Пушкарьова Є. В. Особливості перекладу німецьких юридичних термінів. *Маріупольський молодіжний науковий форум: традиційні й новітні аспекти дослідження і викладання іноземних мов і літератури*. 2021. 189 с.
 10. Косенко, В. В., Липчанський, В. О. Ефективна вербальна комунікація в менеджменті. Кіровоград : Наука – виробництву, 2014, 511 с.
 11. Кусько К. Я. Дискурс іноземної мовної комунікації: концептуальні питання теорії і практики. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. 495 с.
 12. Лисецька Н. Г., Божик Д. М. Вербальні засоби вираження юридичної тематики в німецькомовному кримінальному кінодискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика». Вип. 63. Том 2. С. 113–118. (Категорія Б). DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/63-2-19>
 13. Лобода Ю. А. Судовий дискурс у перекладознавчому аспекті. *Проблеми семантики, граматики та когнітивної лінгвістики*. 2013. № 23. С. 267–273. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv (дата звернення: 29.08.2023).
 14. Марченко О. В. Комунікативна культура юриста. Дніпропетровськ : «Інновація», 2015. 200 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/625> (дата звернення: 14.10.2023).

15. Мізіна О. І. Комунікація у вербальних та невербальних засобах мовлення. *Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція*. Полтава : ПолтНТУ, 2016. С. 43–47. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PolNTU/1770> (дата звернення: 10.10.2023).
16. Петрушкевич М. С. Різновиди релігійної комунікації: культурологічний аналіз. *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія : Філософія. Культурологія. 2013. С. 129–133.
17. Просяна О. В. Український судовий дискурс: аспекти лінгвопрагматичного дослідження та сутнісні характеристики. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка*. Серія : «Філологічні науки». Мовознавство. № 6. 2016. С. 153–157. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe (дата звернення: 29.08.2023).
18. Романцова, Я. В. Паралінгвістичні засоби комунікації. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. 2021. С. 82–85. URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v47/part_2/Filologi47_2.pdf#page=82 (дата звернення: 20.06.2023).
19. Рудик Ю. І. Особливості перекладу юридичної термінології у кінематографічному дискурсі. *Магістерський науковий вісник*. Серія : Філологія. 2016. Вип. 24 С. 48–51.
20. Серажим К. С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність: на матеріалах сучасної газетної публіцистики, Київський національний університет імені Тараса Шевченка. 2002. 391 с.
21. Солощук Л. В. Невербальні складові англомовного дискурсу. Дискурс як когнітивно-комуникативний феномен. Харків: Константа, 2005. С. 145–180.
22. Сорока І. І. Підтекст у сценічному мовленні: термінологічний дискурс. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і*

- телебачення імені І. Карпенка-Карого*. 2018. С. 157–163.
23. Ходаковська О. О. Специфіка англомовного юридичного дискурсу та особливості його перекладу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. 2014. С. 164–167. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe (дата звернення: 20.06.2023).
24. Чайковська О. В. Взаємодія вербальних, невербальних та паравербальних засобів текстів телевізійних новин. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*. Серія : Філологічні науки. 2020. С. 479–481. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-5-81-98>
25. Шаповаленко Н. М., Кондратенко Н. В. Українська мова за професійним спрямуванням: юридичний дискурс. Одеса : ОДУВС, 2012. 144 с. URL: <http://dspace.oduvs.edu.ua/handle/123456789/318> (дата звернення: 20.06.2023).
26. Acuff F. *How to Negotiate Anything with Anyone Anywhere Around the World*. Chicago : Amacom, 2008. 220 p. URL: https://www.academia.edu/8741616/How_to_Negotiate_Anything_with_Anyone_Anywhere_Around_the_World (дата звернення: 30.09.2023).
27. Annabel C. *Music as a source of emotion in film*. Oxford : Oxford University Press, 2001. P. 249–272. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2010-02543-031> (дата звернення: 17.07.2023).
28. Argyle M. *Körpersprache und Kommunikation*. Paderborn : Junfermann Verlag, 1992. 448 S.
29. Austin J. *How to do things with words*. Cambridge : Harvard University Press, 1962. 192 p. URL: https://pure.mpg.de/rest/items/item_2271128/component (дата звернення: 18.07.2023).
30. Bavelas J. *A situational theory of disqualification: Using language to «leave the field»*. New York : Springer, 1985. 213 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-1->

4612-5074-6_11

31. Birdwhistell R. *Kinesics and context*. Pennsylvania : University Pennsylvania Press, 1970. 338 p.
32. Birdwhistell R. *Introduction to kinesics: An annotation system for analysis of body motion and gesture*. Washington : Foreign Service Institute, 1952. 75 p.
33. Blascovich J., Tomaka J. *The biopsychosocial model of arousal regulation*. New York : Academic Press, 1996. 51 p. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S006526010860235X> (дата звернення: 13.07.2023).
34. Brown P., Levinson S. *Politeness: Some universals in language use*. Cambridge : University Press, 1987. 135 p. URL: <https://www.jstor.org/stable/42887815> (дата звернення: 20.07.2023).
35. Bruneau T. *Communicative silences: Forms and functions*. New York : Journal of Communication, 1973. P. 17–46. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1973.tb00929.x>
36. Clark M., Isen A. *Towards understanding the relationship between feeling states and social behavior*. New York : Elsevier-North Holland, 1982. 72 p. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2011-28557-005> (дата звернення: 26.07.2023).
37. Clover C. *Law and the Order of Popular Culture*. URL: <https://www.jstor.org/stable/10.3998/mpub.15805> (дата звернення: 25.06.2023).
38. Conter C. *Justitiabilität und Rechtmäßigkeit*. Amsterdam : Rodopi, 2010. 14 S.
39. Coulthard M., Johnson A. *An Introduction to Forensic Linguistics : Language in Evidence*. London: Routledge, 2007. 215 p.
40. Dael N., Mortillaro M., Scherer K. *The Body Action and Posture Coding System (BAP): Development and Reliability*. *Journal of Nonverbal Behavior*. 2012. P. 97–121. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10919-012-0130-0>
41. Dieball W. *Gerhard Schröder: Körpersprache Wahrheit oder Lüge?* Bonn : Prewest Verlag, 2002. 209 S.

42. Duck S., McMahan D. *Communication in Everyday Life: A Survey of Communication*. Iowa : SAGE Publications, 2020. 215 p.
43. Dworkin R. *Taking Rights Seriously*. Harvard : Harvard University Press, 1977. 293 p. URL: <https://www.jstor.org/stable/3479972> (дата звернення: 14.05.2023).
44. Ekman P. *Emotions revealed: Recognizing faces and feelings to improve communication and emotional life*. New York : Times Books/Henry Holt and Co, 2003. 34 p.
45. Ekman P., Friesen W. *The repertoire of non-verbal behavior: categories origins*. San Francisco : Semiotica, 1969. P. 49–97.
46. Ellis A., Beatie G. *The Psychology of language and communication*. London : Weidenfield and Nicolsen, 1986. 312 p. URL: https://www.researchgate.net/publication/318835671_The_psychology_of_language_and_communication_classic_edition (дата звернення: 09.05.2023).
47. Fast J. *Körpersprache*. Reinbek bei Hamburg : Rowohlt Verlag, 2002. 192 S.
48. Freeman M. *Lloyd's Introduction to Jurisprudence*. London : Sweet and Maxwell Ltd, 1994. 312 p.
49. Fuller L. *The Morality of Law*. Yale : Yale University Press, 1969. 235 p. URL: <https://www.repository.law.indiana.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3571&context=ilj> (дата звернення: 17.06.2023).
50. Gass R., Seiter J. *Persuasion, social influence and compliance gaining*. Boston : Pearsons, 2003. 223 p.
51. Gibbs R. *Situational conventions and requests*. New York : Springer, 1985. 110 p. URL: <https://www.semanticscholar.org/paper/Situational-Conventions-and-Requests-Gibbs> (дата звернення: 19.07.2023).
52. Goffman E. *Interaktionsrituale: Über Verhalten in direkter Kommunikation*. Frankfurt am Main : Suhrkamp Verlag, 2013. 292 S.
53. Hall E. *Beyond culture*. New York : Anchor Books, 1989. 316 p. URL: https://monoskop.org/images/6/60/Hall_Edward_T_Beyond_Culture.pdf

- (дата звернення: 19.07.2023).
54. Hall E. *The Hidden Dimension*. New York : Doubleday, 1998. 209 p.
 55. Hart H. *The Concept of Law*. New York : Oxford University Press, 2001. 310 p.
URL: <https://discoversocialsciences.com/wp-content/uploads/2018/08/The-Concept-of-Law-Second-Edition.-H.L.A.-Hart.pdf> (дата звернення: 20.07.2023).
 56. Hatfield E., Sprecher, S. *Mirror, mirror: The importance of looks in everyday life*. Albany : State University of New York Press, 1986. 110 p.
 57. Heydon G. *Forensic Linguistics: Forms and Processes*. Masyarakat : Linguistik Indonesia, 2014. P. 1–10.
 58. Hickson M., Moore N. *Non-verbal communication: studies and applications*. Los Angeles : Roxbury, 2003. 175 p. URL: <https://search.worldcat.org/title/nonverbal-communication-studies-and-applications/oclc/757480277> (дата звернення: 20.07.2023).
 59. Hofstede G. *Cultures and Organizations: Software of the Mind*. New York : McGraw-Hill Professional, 2010.
 60. Kevelson R. *The law as a system of signs*. New York : Plenum Press, 1988. 95 p.
URL: <https://philpapers.org/rec/KEVTLA> (дата звернення: 12.07.2023).
 61. Klima, E. *Negation in English. The structure of language*. London : CBG Group, 1964. P. 245–320.
 62. Knapp M., Hall J. *Nonverbal Communication in Human Interaction*. Boston : Cengage Learning, 2013. 113 p.
 63. Kurzon D. *Legal Language: Varieties, Genres, Registers, Discourses*. *International Journal of Applied Linguistics*, 1997. № 17. P. 119–139. URL: <https://eric.ed.gov/?id=EJ555681> (дата звернення: 13.07.2023).
 64. Kutz W. *Dolmetschkompetenz*. Bochum : Europäischer Universitäts-Verlag, 2012. 190 S.
 65. Levi J., Walker A. *Language in the judicial process*. New York : Plenum Press, 1990. 87 p. URL: <https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-4899-3719->

- 3_1 (дата звернення: 15.07.2023).
66. Mackle G. *Intercultural Aspects of Specialized Communication*. London : Peter Lang. Linguistic Insights Series, 2004. P. 241–259.
67. Maierhofer W. Reproductive Rights and Reproductive Justice in Recent German-Language Fiction and Film. *The Palgrave Handbook of Reproductive Justice and Literature*. London : Palgrave Macmillan, 2022. 112 p. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9930478/> (дата звернення: 02.08.2023).
68. McCarty L. A language for legal discourse. I. Basic features. *Proceedings of the Second International Conference on Artificial Intelligence and Law*. 1989. № 2. P. 180–189.
69. Mehrabian A. *Nonverbal communication*. New York : Routledge, 2017. 84 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781351308724>
70. Müller C. *Redebegleitende Gesten: Kulturgeschichte - Theorie - Sprachvergleich*. Berlin : Berliner Wissenschafts-Verlag, 1998. 314 S.
71. Müller O. Das nonverbale Verhalten des ecuadorianischen Präsidenten Rafael Correa. Leipzig : Institut für Angewandte Linguistik und Translatologie der Universität Leipzig, 2014. 49 S. URL: <https://ul.qucosa.de/id/qucosa%3A13418> (дата звернення: 04.08.2023).
72. Niemeier S., Campbell Ch., Dirven R. *The cultural context in business communication*. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 1998. 269 p.
73. Nurwahyuni K., Samelia M. Stereotypes and Discrimination in the «Green Book» Movie: A Critical Discourse Analysis. *International Journal of Systemic Functional Linguistics*. № 3. 2021. P. 1–7. URL: https://www.researchgate.net/publication/359834823_Stereotypes_and_Discrimination_in_the_Green_Book_Movie_A_Critical_Discourse_Analysis (дата звернення: 04.08.2023).
74. Papke D. *Law, Cinema, and Ideology: Hollywood Legal Films of the 1950s*.

- URL: scholarship.law.marquette.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1275&context=facpub (дата звернення: 25.06.2023).
75. Payrato L. Non-verbal communication. Handbook of Pragmatics. 2002. URL: <https://www.benjamins.com/online/hop/> (дата звернення 15.06.2023).
76. Posner R. Reflections on Judging. Harvard : Harvard University Press, 2013. 400 p.
77. Rafter N. Crime, film and criminology: Recent crime movies. Theoretical Criminology. 2007. № 3. P. 403–420. DOI: <https://doi.org/10.1177/1362480607079584>
78. Raz J. The Authority of Law. Toronto : The University of Toronto Law Journal. № 4. 1983. 170 p.
79. Selting M. Communicative style. Handbook of Pragmatics. 1999.
80. Sollmann U. Einführung in Körpersprache und nonverbale Kommunikation. Heidelberg : Carl Auer Verlag, 2013. 260 S.
81. The Multimodal Representation of Emotion in Film: Integrating Cognitive and Semiotic Approaches. URL: <https://www.researchgate.net/publication/235966209> (дата звернення 21.06.2023).
82. Watzlawick P. Man kann nicht nicht kommunizieren: Das Lesebuch. Bern : Hans Huber Verlag, 2011. 376 S.
83. Wildfeuer J. Film Discourse Interpretation. New York: Routledge, 2014. 7 p.
84. Boss C., Stennert P. Der Pass. URL: <https://www.imdb.com/title/tt6905756> (дата звернення: 16.07.2023).
85. Kreuzpaintner M. Der Fall Collini. URL: <https://www.imdb.com/title/tt8739752> (дата звернення: 16.07.2023).
86. Margarethe von Trotta. Hannah Arendt. URL: <https://www.imdb.com/title/tt1674773> (дата звернення: 16.07.2023).
87. Prochaska D. Glauben. URL: <https://www.imdb.com/title/tt9357314> (дата звернення: 16.07.2023).

АНОТАЦІЯ

Божик Д. М. Вербальні та невербальні засоби вираження юридичної тематики у німецькомовному кримінальному кінодискурсі. – На правах рукопису.

Робота на здобуття освітнього ступеня магістр зі спеціальності «035 Філологія», освітньо-професійної програми «Мова і література (німецька). Переклад». – Волинський Національний Університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2023.

Магістерська робота присвячена дослідженню вербальних та невербальних засобів вираження юридичної тематики в німецькомовних кінофільмах в контексті кримінального кінодискурсу.

Проаналізовано особливості кримінального кінодискурсу, виокремлено ключові елементи, що формують кримінальний жанр. Досліджено, як ці елементи взаємодіють, формуючи відчуття напруження, та визначено їхню роль у створенні кримінальної атмосфери в кінофільмах.

У роботі виявлено вербальні та невербальні засоби вираження юридичної тематики на прикладі сучасних німецькомовних серіалів та фільмів. Проаналізовано специфіку застосування мовних засобів, таких як вживання професійної термінології, чітка структура розмови, короткі репліки. Охарактеризовано невербальні елементи, зокрема жести, міміку, пози та інші немовні засоби, які мають вплив на вираження юридичних аспектів у кіно. Виокремлено основні ознаки та особливості юридичної тематики, представлені у німецькомовних кримінальних фільмах.

У фокусі дослідження перебуває діалогічна взаємодія між персонажами кінострічок, її лінгвістична та нелінгвістична складові.

Установлено, як різні засоби вираження формують думку глядача про учасників судового процесу чи правоохоронних органів.

Ключові слова: дискурс, вербальні засоби, невербальні засоби, кіно, юридична тематика, кримінальний жанр.

ABSTRACT

Bozhyk D. M. Verbale und nonverbale Ausdrucksmittel juristischer Themen im deutschsprachigen Kriminalfilmdiskurs. – Zu den Rechten des Manuskripts.

Arbeit für einen Master-Abschluss im Fachgebiet «035 Philologie», Bildungsprogramm «Sprache und Literatur (Deutsch). Übersetzung». – Nationale Lesja-Ukrajinka-Universität Wolhynien, Luzk, 2023.

Die Masterarbeit beschäftigt sich mit der Untersuchung verbaler und nonverbaler Ausdrucksmittel von Rechtsthemen in deutschsprachigen Filmen im Kontext des Kriminalfilmdiskurses.

Die Arbeit analysiert die Besonderheiten des Kriminalfilmdiskurses und identifiziert die Schlüsselemente, die das Kriminalfilmgenre ausmachen. Dabei wird untersucht, wie diese Elemente zusammenwirken, um ein Gefühl der Spannung zu erzeugen, und welche Rolle sie bei der Schaffung einer kriminellen Atmosphäre in Filmen spielen.

Die Untersuchung identifiziert verbale und nonverbale Ausdrucksmittel für juristische Themen am Beispiel moderner deutschsprachiger Fernsehserien und -filme. Die Besonderheiten der Verwendung sprachlicher Mittel, wie z.B. die Fachterminologie, eine klare Gesprächsstruktur und kurze Äußerungen, werden analysiert. Die Arbeit beschreibt nonverbale Elemente wie Gestik, Mimik, Körperhaltung und andere nichtsprachliche Mittel, die einen Einfluss auf den Ausdruck juristischer Aspekte im Fernsehen haben. Es werden die wichtigsten Merkmale und Besonderheiten der Darstellung juristischer Themen in deutschsprachigen Kriminalfilmen beleuchtet.

Die Forschung konzentriert sich auf die dialogische Interaktion zwischen den Figuren der Filme, ihre sprachlichen und nichtsprachlichen Komponenten.

Es wurde festgestellt, wie die verschiedenen Ausdrucksmittel die Meinung des Zuschauers über die Teilnehmer an einem Gerichtsverfahren oder die Strafverfolgungsbehörden prägen.

Schlüsselwörter: Diskurs, verbale Mittel, nonverbale Mittel, Kino, juristische Themen, kriminelles Genre.